577/3 N 10927

ვეროსკავთ შობა-ახალ წელს!

ლიტერატურული საქართველო

ჩემი ხატია საშშობლო,
სახატე — მთელი ქვეყანა

საქართველოს მწერალთა კავშირის ყოველკვირეული გაზეთი

პარასკევი, 4 იანვარი, № 1 (2780) ბამოცემის 59-ე წელი, 1991 ფასი 40 კაპ.

დამიანე.

ურმა ქრისტე

ბაბაში.

XIV საუკუნე.
ფაბისის
ტაძრის ფრესკის
ფრაგმენტი.

ელენე ახვლედიანი. ზამთარი.

ღიღინებ ამ ჩიტებად ახალი წელიწადი-ახალი
ანა ყოფილა ამდენ ეხლის!
ბრალიდან წელიწადსა ახალი წელია ნელ-ნელ ახალ
ამბავ ნამ ყველისა ხალხნა!
ეს რა ლამ ღიღინები ჩვენ-ფლენა!
ესენ ხალა ახალ ამბავი ნერეი
(ალბერ ბიმ ეარსებ ბიგენ-ბა)!
ესენ ხალა ახალ ამბავ ნერეი
(ალბ ბიმ ეარსებ ბიგენ-ბა)!..
ნეფალო ნეკიბის — ბიეგენ!
ეს ეუნდრეს ეს ნაფიდენ ახალი ნელი
ალბერ ბიმ ეარსებ ბიგენ!
ფრანგ ბეკი ჩიტაბი!
ბერეს ბიეს ჩიტაბი!
ნეკიბ ნერ ჩიტ ჩიტაბი!
ბიეგენ ბიეგენ ჩიტაბი!..
ინბრ ჯენ!— ბიეკი ფენ!
ეიფ ბიეგენ,— ეკეკბრეკ!

ალბერ ბიმ ეარსებ ბიგენ

ბ-ნ ზვიად ბამსასურდიას

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს

ძვირფასო ბატონო პრეზიდენტო.

გილოცავთ საქართველოს პრეზიდენტად არჩევას. გეწამს, რომ თქვენი ხელმძღვანელობით საქართველოს აყვავება და ნათელი მომავალი ელის. ჩვენ დიდი ხნის ურთიერთობა გვაკავშირებს თქვენს ოესპუბლიკასთან. ხოლო ქართველი ხალხის მიმართ ღრმა პატივისცემით, აღფრთოვანებითა და კეთილი სურვილებით ვართ განმსჭვალული.

კიდევ ერთხელ მიიღეთ ჩემი გულწრფელი მოლოცვა. ახალ მთავრობას წარმატებებს ვუსურვებ იმ მრავალი ცვლილებების განხორციელებაში, საქართველომ რომ უნდა განიცადოს.

ვიმედოვნებ, უახლოეს მომავალში ვესტუმრო საქართველოს მომავალი საქმიანი ურთიერთობების შესახებ მოლაპარაკებების ჩასატარებლად. დიდ სიამოვნებას მომანიჭებდა თქვენთვის პირადად მომელოცა თქვენი წარმატება.

ვსარგებლობ შემთხვევით და გილოცავთ შობასა და ახალ წელს.

გულწრფელი სურვილებით.

ბობ უოლში

1990 წლის ექვილი ნების თანამშრომის საორგანიზაციო კომიტეტის პრეზიდენტი.

მამა-პაპათა რეკულებია, ყველა და ახალი წლების მოწმეთათვის რომ ლაზიანდა, ბანელილ წელიწადს გადავხედეთო. ეფლელ-ეფლტა-ნალს გავაბრეკეთ, ბავაანალებში, ცუდს დავიწყებას მივანარეს გავეტანო, ეარეს კი თოლიაზედ თან გავიყოლეთო. მაგრამ დრო დაკვდა ახალი ულიმეთო, უკან მიხედეს ხალიანი დაკარაკეთ, დიდი და პატარა ამის ლოდინში ვარო, რიდის მიიწერეს წელიწადი, რომ ზამთაროდ ბავერილი შეოთოთა და დრტვინვეთ გამოვალთ დღეს. ამ არეულ ქვეყანაზე დიაბაც ძნელია უფროვეული ტრადიციის ჩარჩოზს, მაგრამ ბავიხსენთ — რაც უფრო მკაცრადა ცხოვრობს, მით უფრო ბავნელებს ხუმელი, ეოქვეთ: „არ ეხდეკ ეიმთხელას!" მაშ, ნე მოვიშელთ მამაპაპურ ბავილებას და ბავილის ბა ახლის ბანაკოროთან ბავიტანდეთ, ბავეფაქრდეთ.

ყველას კარგად ბავახსოვს, 1990 წელი ამით ბაიწყო, რომ ზიდა ბარიდეს ცხრა თვის ბავშვი ბანგმარი ტყვიან. ფანამდელთანთ დღეაც ან ეიცით, ეს ხანაული ბავლელობა ბაშეკავებულ ეფინკინდელებს შეიეკეთ, თუ ბრმა შეშიაბავეთ, ლეთის ჩემიბეთ ბალეთ ზიეკეთ ბრიოკეთა, თუ უუნეოსან ხანელეს ბრიოკეთა, ეს ბავეზიანებელი ბანელეთ ეკეთ ეკეთ ბავეკეთ ეკეთ ეკეთ ბავეკეთ ეკეთ ეკეთ ბავეკ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გრიგოლ რობაქიძის ᲨᲔᲜᲝᲕᲐ ᲬᲐᲠᲓᲚᲝ

გრიგორ რობაქიძის ეს წერილი ქართველი მწერლებისადმი დღემდე სულ-ზე ინსპირიდა. ჩვენ შეგიწყვეთან ვეფიანოვენენ მის არსებობას, თუმცა ერთხელ კი გაიფეცი მისგან ამოიღებული ციტატა მწერლის ეროსადმიდან გამოაქვეყნა ბ. ბაბაიძემ, ბ. ᲑᲐᲑᲐᲘᲫᲔ (ᲗᲣ ᲒᲝᲚᲐᲕᲐ) ᲓᲐᲬᲔᲠᲔᲓᲐ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘ ᲛᲝᲛᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡ.

ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲔ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲬᲐᲛᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘᲐ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲗᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲗ. ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲜᲓᲐ ᲛᲘᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲗ, ᲗᲣ ᲠᲐ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲬᲐᲛᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘᲐ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲗᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲬᲐᲛᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘᲐ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲗᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲗ ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ „ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘᲡ“ ᲓᲐᲡᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲐᲛ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲒᲐᲛᲝᲥᲛᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲐ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(დასასრული)

ისტორიულ სიგრძეზე მოლაპარაკებული ზოგი თავგადასავალი 1918 წლის ნოემბერ-დეკემბერში და 1919 წლის ივნისში — ამ წუთას ვანდაში მხილული თვითონ „თაურმფლენი“ კარზე გაუძახეს, ცალკეული „კი ვარაოდეს. ცალკეული, მართალია, ცოცხლობს ოვი, ხოლო არც ვინი ცალკეული ოვი არა». 4. ტუკეი გაბეთში ვეთანხმებიდი წერილებს. ვერ ვიტყვი, რომ ეკ არ იყო „ვადაკარა“ ხანგოეთის მიმართ — ხოლო ეს იყო „ოდეილოგიური“ ხასიათისა... ეი, მოკლედ ჩემი „ბიოგრაფია“ ოფის გასწორეგ.

9. ამასთან დაკავშირებით. ტუკეი მოსვდა ბაძანა ამულაძეე. ქართველებმა მისი განთავისუფლებაც მოსიერხეს. საკარიველოში ეი ოვი მინახავს — ხოლო არ ვიცნობდი დამიანლოდდა ბერლინში, ხელოვნად ვანეწდო. ეროანი ბაზრი დიდი ნაკი. მეზნეზიდან მწერეს: ბ. ა. ადერთოვანეთი შეხვდა ხანგოთა ერეეს, არალეგალურადაც შეუნიდა ხანგოეთისთვიანო, ხოლო ნდობა მაინე ვეღარ დაიბრუნეთ უკან; შემდეგ გამოეკეკ ხანგოეთ

ლებს, დაეპირეს და ჩამოაბრუნეს. თუ ეს მართალია, მაშინ მისი დაღუპვა ძალიან მტკივნეულად დეკორეტება ქართულ მწერლობას. ეხლა ერთი საკითხი: გადაბარა ოვი თუ არა გერმანიის მხარეზე? გადაეჭრთ ვამბის: არა. ჩემთვის სიცრეე უცნობია — ამ მხრით ხანგოთა ხელისუფალთა შორისაც მიცნობენ ზოგიერთნი. შოვალეგი ჩავთალე ჩემი თავი, სიმარილე მომეწოდებია თქვენთვის შესახებ თქვენი მოძმეეი. ნაწყალი, სულ ცოდეშეილ ოგონებდა.

10. ეხები შემოქმედება. გამოვიდა გერმანულად 9 წიგნი. აქედან: ორი ითარგმნა ჩეხურად, ერთი ინგლისურად, ორის ფრანგული თარგმანი მზადაა, ერთი ნოველა ითარგმნა ესპერანტის ენაზე. ცნობა მოვიღე: ეხანურადაც აპირებენ თარგმნის ჩემი წიგნებისა. ტირაჟი ჩემი წიგნებისა გერმანიაში: 250 000. — რეცენზიები უთვალავი, სხვადასხვა ენებზე ევროპის. მთელი რიგი ბიუფეტლინ ნარკვევი ჩემი შემოქმედების ირკვლივ. — ეპითეტონი ეხეთნი, როგორნაც ოდესმე ოგუნებია რომელიმე ზოგიელი მწერალს. — შვედურ ეურნალში „ოდუნ“, ოფის წინ, ანკეტა გამართეს: უნდა დაეხასელებიათ „ხეეცეეს“ ხაეი უმნიშვნელოვანესი ოგნი ოგოფლიო ლიტერატურაშე ჩვენი დროისა. ერთმა მეთაგანმ — ამბობენ, ყველაზე უფრო ავტორიტეტიანიაო — ამ „დიდ ხაეშა“ ერთი ჩემი რომანიე დასახელეს. — მოსხენებენი გერმანიის ქალაქებში. ერთი მოხსენებეი ცეროიზეი, უნივერსიტეტის კეთილში (მარტი 1938). — მიწეკეულ ვიყავ ერთი ლიტერატურული ბაზოგადოების მიერ. — წერილები მკითხველთა სხვადასხვა ეუთეეებიდან; არა მარტო გერმანიის, სულ ცოტა: 10 000 მაინე. — ნაკოფი: ანათეეა ხაკართველოს ეერე კარზეზეს ზზეიხანა ხანის — მატეკვეეეეეს. რომანთა შორის: ორი ნამეეიდ მითიური — „ეეიდეას ნაწყვეტები“ („Megi“) და „ადალი“ („Der Ruf der Gottin“). ეამბიან — „მითიური“. ჩვენში „ეთიოპი“, „ოეერია“ კი არაა, არამედ „დედაზმიანი“, არა „ნატერა“, არამედ „ეანედა“. „მითიური რეალიზმი“ — აი ფორმეეი, მზეეერი ჩემი შემოქმედებისა („ეზეედრი“ ორმაგი მნიშვნელობით): „ბიხედა“ — „ეოსხვედრა“, აქეს კიდევ მესამე მნიშვნელობა: „ზვედრი“). ბრაგიდან ერთხელ ახეთი „სჯა“ მივიღეეთ ეეთა მეთხეველი ქალბატონ:

თქვენს რომანეეი („Die Hüter des Grals“): im aus Klang des Buches wächst der Held sel ´er zum Mythos — ყველაზე უფრო მხეედრი შეფახეეა, რომელიც კი რგენეეია რომელიმე ჩემს წიგნს. ფრანგი მწერალი Marcel Brivn ხწერს წინასიტყვაეეში, „Megi“-ხთვეის დამზადილზე: „...independent de son siyet, le récit est devenu un etre vivant, une sortie de realite du livre“, ამაზე მეტ რა უნდა თქვაან შეხვიდ ნაწარმოების განფენილობის „ხმოელობის“ მხრითი?! ხამწუხაროდ ქართული ტექსტი ამ რომანისა არა მაქვს, „ადალის“ კი.

12. „Der strebende Adler“ — კონ. ზაირეხისა, ჯერ არ გამოსულა. გვირგვინი ჩემი შემოქმედებისა. ვინც ვიეცნო „ეცოდე“ მყავს სახეეი — აფსიეეს ერთი სიტყვეთ: „Einmalig“. მალე გაეუშვებ ამ არწივს კამარის შესაკრავად — კამარაში კარდეს ელვარი ექნება, მართალია ოგი კვდება, მაგრამ ოგი ინ არწივია, რომელიც მითიურ გალმიეეეთ, ახლად ოფის ხოლმე. გიგზავნით ხანმეეეში ერთს ზაირს — მისი ხახელი კინეს ხახელია. თუ გზებავთ, სთარგმნეთ. ხოლო წინასწარ მომაწოდეთ თარგმანი, თუ დაბეედვას განიზრახავთ — ამ შემთხვევაში შეგიძლიათ ხმოლოდ ინიციალებით აღნიშნოთ ავტორი. როცა ამ „არწივს“ ეზეედვდი „Uisi ელეგ თაურსაიდუმ ლოთ, რომელნიე საუკუნეთა მანძილზე ან სრულიად არ არიან ხილულნი ანდა ხმოლოდ ზედა ზენზე განხილულნი. ერთი მაგალითი მრავალთაგან. იადვე ირჩევს ეოსეეს ისრაელიან ბმხნელად და ამავე დროს თავს ეცემა მას მოხაკლავად. „ეგოხოელ“. 4, 24. ვინც ამ ხაიდუმლოს ვერ ჩაწვდება, იგი ვერ გაიგებს ვერც ეოსეეს სიტყვას და ვერც მოხეეს ხაკმეს: „სიტყვა“ და „ხაკმე“ ეოხეეი ერთი და იგივეა. 3. „Am Jsis Brunnen“. მე მოვნახე „წყაროს-თავლ“ ეეკეთელია ბიხტერიეეხა დიდი პინდარის ბზეი. ლოგოსი არსად არ „ალნაწერეეა ასე „urweltlich“ როგორც იქ. ეოსეეს აქ ბიიღო „ეეორე დაბადება“, პლატონს იქ ბიიღო ხიბრძნე, ავგუსტინე სწედა ქრისტეს ბიხტერიას ახე ღრმად, რადგან ძველნი ბიხტერიანი ცნობიდნენი იყვენ ეოხთვის. ეზის „ენგადიდან“ ვიხილავ მე დახავდეთის „გონს“ და ეის „აბრუნდს“. ვარჩევ ჩვენი დროის თავხადგრეკვ პრობლემებს. აქ ეხოლოდ ერთს აღნიშნავ: ეხაა „ატომის ეუეხარა“. კაცობრიობა შეძრწუნებულია: ცდილობს აიცდინოს ნეგატიური გამოყენება ატომის ენერგიისა, სურს გამოიყენოს იგი „პოზიტიურად“. ვერ ამჩნევს ვერავინ ბოელ ხხოლეოეში, რომ თვითონ დაშლა ატომის ხამყაროს კოსმიურ დაშლას მოახდენეეს. ატომი კოსმიური ხინდაა ხამყაროხი. დიდი ფარაო ეხნატონი, ეზის თაეკანიხცემეეი ეიდა ეზის ეგოხანი, ანე ეზამარიდან ერის ბიზნეზ ეზეს „O Du Amme der Ungeborenen!“ სხვაა ეორის: რომელი ეხოფლიო ეგოხანი ნეკეეა ეზეს ანე ვენიალურ?? ატომი ხეორეეი ეს „Amme ანიან — (არ ვიცი, როგორ ეთარგმნო ქართველ, „ადალ“??) ნეთუ ანან ვერ ხედავენ?!

 შენიშვნა: არ ფიეკრობ, „ეეიდიურობით“ ეიმდეოდეს, როცა ანეეი ტონით ეეერ ჩემს თავზე და ჩემს შემოქმედებაზე. ფიოდეთ: Ie „selbstbewusster“ ich in meinem Leben werde, desto weniger bin ich „selbstgefällig ახე.

კიდევ ეინდოდა ეოიეეერა ბევრი რაკ. თუ ჩემს ვერ ეეერი, ამის ბიზეზი ტექნიკური ხასიათისა. დიდ ხანეა, გადავეეეეე ხელოთ ეერის და ქართეეი ხაბეედი ბანკანა არ გამაჩნია. რაც დავეეერე, ისიც ძლეეეს დავხეერე. ამით აიხსნება ისიც, რომ ქართეეი აქ ჩემებურად ვერ „დავეოურავ“. ამედია, კარდეეე არ გამოეერება — ამედია.

ბეეიერ ხათხოვარი:

1. თქვენ ამ ხნის განმავლობაში უთოოდ ბევრი ნაეოფი გამოიღეთ. მომაწოდეთ თქვენი ნაშრომნი.

2. გთხოვთ ეპატრონეთ — ყურადღება მიაქციეთ ჩემს დას ნინას და მის ოჯახობას. მისამართი: ხადგური ხვირი, სოფელი ხვირი, ეარლამ ლომინაშვილის ხახლინა. დაეუმარეთ ავრეთვე ჩემს დას ლიდას. მათ ჩემს „ამბავში“ ბრალი არ უდევეთ.

3. მოახსენეთ ხაკართველოს ზოვდელმამავარს, რომ ჩემი ხელისმდგომელი აქ ჩვენი ნინოა — ეწმინდა, ჩვენი განმანათლებელი. ეშრომდ ვლოცულობ მის ეინაშე და ვამეორებ ერთხელ თქმეულს: „გრძელი თითებით ქარეცარეებიან ლურეეეს ეესპარს ეეეეე

გრიგოლ როგავაძე

ქართველი დედის ნერილი ომში გაჭვანილ შვილისადმი

ხმა მომესმა, შვილო, კართან გუშინა.
შენ მეგობე: გულმა ცემას უშინა.
წამოვვარდი. მეუცხოვა: არ იყავ
და საგულემ გული ცივად გარიყა.

შენი პაწა სიდონია, თმათაფლა,
მეკითხება შენზე ყველას უმალა.
„ძალე მოვა“ — ვეუბნები ხმადაბლა,
ის კი მატყობს, რომ ცრემლებსა ვუმალავ.

უცხო ჩიტი მოფრინდება: გნოლია.
მიღუურტყულებს რაღაც ამბავს უგნებად.
სასუგეშოთ მიიმედებს, მგონია,
ხოლო გული მაინც სხვას მეუბნება.

ეგებ გცივა, შვილო, უცხო არეში:
ყინვებია თურმე მანდ ნამეტნავი.
რომ ვიცოდე, თუკ კიდევ ნეტავი
ცხრათვალა მზე საქართველოს გარეშე.

ან თუ გდიხარ, შვილო, სადმე ვრდომილი,
დაგტეხია შავად თავს უბედობა,
ვინ ვიგულო შენი კეთილშდომელი,
რომ ლბუნებით გაგიწოოს დედობა!

გადაგისვას ნაზი ხელი ყვრიმალთან,
მოგასხეროს სხივი ნატვრის-თვალისა,
ირემივით მხრებში რომ გაიმართოო
და მზეს შეხედე ამომავალს ხალისად.

რა ვქნათ, შვილო! არ არის მეკომური,
არ ყველრიდეს ეხლა ბედისწერასა.
ნაღვლითაა სავსე ყველგან გომური,
რომ აკლია ვაჟი მყუდრო კერასა.

ცრემლის დენით დაშრეტილი დედები
ვეფინებით თმაგაშლილნი ტყე-ველთა,
საქართველოს მიწის საკურთხეველთან
მიგვაქვს ურვა ძუძუდამშრალ ბკერდებით.

ვედრებაში დათუთქული გულები
ისმენენან ერთი გულის ცემადა.
ქართველ დედის ხელით დანერგულები,
ზორვით ვაგრძობთ წმინდა გადმოცემათა.

დედადღვთისა იყოს ამის მოწმედა —
ვართ გამძლენი ვით ულამბი ურთხველა.
გადაეცი, შვილო, თანამომძეთა
თქვენ ეკენ მოდის ჩვენი ლოცვა-კურთხევა.

ბერლინი, იანვარი. 1943

ლბუნება — დაშუშება, დანელება.
ურვა — ნუხილი.
ზორვა — მხსენრალის შეწირვა.

რეზო ჭეიშვილი

ოქრო მოთხრობა

ბრივიცკი

თბილისში, ერთხელ, ქერქი ვიზიტით ჩამოვიდა მოსკოველი მთარგმნელი, გვარად ბრივიცკი. თბილისელი გამომცემელის, კაკო ვერიდის წიაღს თარგმნიდა იმავამად და სახტემროდანვე დარეკა გამომცემლობაში, ანატოლი ვლადიმერის ძე ბრივიცკი ელლპარაკებითო. საიდან რეკავთ, თუ უკითხავად არ ვარო. დაიბნა კაკი ვერელი, თუმცა იშვიათად (ამას შემდეგაც ნახავთ) იბნევიდა იგი. ცოლი ჰყავდა ახალი გარდაცვლილი (წლისთავი არ გადაეხდა), სტეფარს არ ელოდა, გამომცემლობაშიც შემთხვევით აღმოჩნდა. ანატოლი ბრივიცკის პირადად არ იცნობდა. მისი მთარგმნელობისა არა ხუმრი რა და საგონებელში ჩავარდა: რა ვქნა, რა ვუყო ამ ჩემის ბრივიცკისო. იფიქრა წამის მეახლეებში და გადაწყვიტა: წავიყვანო ბორში, სადაც კარგა ხანი ეპატიჟებოდა ერთი, არც თუ ისე ნიჭიერი, მაგრამ ყოველად უპრსბუქტივო მწერალი მინაგო ოდაშელიძე.

... ძეფრფასო ვლადიმერის ძეკ, მისმენთ არა, ჩვენ წავალთ ახლავე ბორში. სტალინის სახლშეზეუფს დავთვალიერებთ, უპირველეს ყოვლისაო. ხუმრობს, ალბათ, კაკი ისმაილის ძე (ხუმარა კაცად იყო ცნობილი), გაიფიქრა ბრივიცკემ, ანდაო, გაკრა ბუღში, ცოლის გარდაცვალების შემდეგ ეტიკეა მოლად კარგადო. მისამძიმრებას აპირებდა და ბორისა და სტალინის ხსენებაზე შეეოგმანდა, სხვა ხომ არ დაკრავდა, ხომ არაფერი მეშლებაო, შეეოგნდა და განაგრძო: დიდი ბოდიში მინდა მოვთხადო, ამ დღეებში რომ ვერ მოვახერხე ნამოსვლაო. თქვა და ხელები დაიწუო. თუ კაკი გაოცებას ვერ დამალავდა, რაგორ მიხდა ბოდიშს, რაკიმ უნდა ნამოსულიყავიო, თუ ეტყოდა, ბრივიცკი მოიმაზეზებდა ხაერთაშორისო წიგნის ცვრეულს, თბილისში რომ გაიმართა რამდენიმე თვის წინ. ეგ არაფერი, შენ იყავი კარგად ჩემი ბრივიცკეო, დაამშვიდა სტეფარი კაკემ, ნამაგიერად, დაუშატა, ტელეგრაფ მივიღე თქვენი გამოგზავნილი და ამაზედაც მადლობელი ვარო. ეგ რა ხახსენებელიაო, დაიმორცხვა ბრივიცკემ, რომელმაც ტელეგრამის გამოგზავნაც ვერ მოახერხა.

ამ ხანმოკლე ხატლეფონო ხაუბრიდან ორი საათის შემდეგ ბაიმგზავრნენ ოხანი ბორში. კითხვა-კითხვით მიადგნენ ბაკერის, დაფხავებულ სახლს, არაფერი სტალინის მუზეუმს რომ არ ჰგავდა. სად არის, ქალბატონო, მინაგო? — ბკითხა კაკის მძღოლმა ფანჯარაში გადმოუფიქეთან ქალს. კლუბში წავიდა. — ცივად თქვა ქალმა და უნდოდ შეეფეხა შავ „ვოლგას“, შიგ მოკალთეებულ ორ ხელ კაცსაც შეავლო თვალი. მინაგო ოდაშელიძე კარლ ლიბკნეხტის ქუჩის შვიდ ნომერში, ნახევრადბნელ ხარდაფში, ადგილმარიგი მოსახლეობა ბედრაკის ხახახლეს რომ ეძახდა, თამაშობდა ბაშს. კაკის დანახვაზე გაკვირდა, რა ვქნაო, იფიქრა, წაეგებული პატარა მიატოვა და ხტუმრები წაიყვანა ხოფელ ლენინგუში ვინმე ხამეურნეველთან, რომელს უფროსი ვაჟი გორის პედაგოგიურ ინსტიტუტში ბაკვლი მოწუხებული ოდენდა.

ხამეურნეველს ხოფლად დამკვიდრებული, ღონიეროკახიანი ხამი ვაჟი ბყავდა. თავად განცალკევებით ცხოვრობდა ცოლთან ერთად, აწუხებდა მაღალი წნევა და ზუხლი წოფელი, ნაკრით ბკონდა იმავამად წაკრული. ზეიალუს, მინაგო ოდაშელიძის მოწყობილი ვაჟის ჩამოსელიო, უმალ ლენინგუში დამოკიდებული ფ ამ პრეფიელეგეთ ხოფლადაც ხარეხლოსდნენ, ხაუბალლესო ხამხმური ბკონდაო ეკიც გამოძებნილი და არ თაკალხმდნენ ფუზიკურ შრომას, რის ბარეზეც ცხოვრობდნენ ფეტეურად, უნარიანად უძალებოდნენ მეურნეობას, უგამოკვიდ, რამდენადმე უსალხოდ, ხამაკეურად. შემლებულად ცხოვრობდნენ.

ხუფრა გაიშალა ოკახის უფროსის ხახლის ბეტონის ეიკანზე, ჩრდილში. თამაშობა შეთავაზეს მინაგო ოდაშელიძეს. შინაური კაცი ხარ, ძია მინაგო და ბკეთხარო ორი ხიტკეკ, შენი ვალდიან მაინც ვერ ამოვეფი და ბარეშ ერთ ვალს მეორეს დაკეშატეს, ბკეეი პატივ ერთხელაკო, — უთხრა უფროსმა ზეიალმა, გორის პედაგოგიური ინსტიტუტი რომ ბკონდეა დამთავრებული. მინაგომ თქვა: ხადაც ბატონ კაკი ზის, იქ მე თამაშობას ვერ გავბედავ, ვერც ვიკადრები. ამ განცხადებით კაკის ავტორიტეტი გაიზარდა და ყველამ ბას მიაპკრო ძალაუნებურად ზეერა. მგლოვიარედ გამხდავარ, ჩემი ბატონო, მოვრა კაკემ. მეზობელი გარდაგეცვალა ჩვენცო, აუხსნა ოკახის უფროსმა, ხუფრაზეც რომ თავწყაურული იჯდეტა-ფანფურს მაინც ვერ გაგმართავთ და თქვენხთანა დარბაისელი კაცი, თუ ვიგულისხმებთ ამასაც, რომ უცხო ადამიანი გახლავთ, ხწორედ რომ დაამშვენებს ამ ხუფრახო. არგუმენტს წყალი არ გაუვიდოდა, თუმცა კაკი (ბოგერეთს ახე მოეჩვენა) დაუხამუთუხლადაც არ იტყოდა თამაშობაზე უარს. ეხახლახად ზეხვა პირველი ორი ბოკა, ღმერთო, შენთა ვარო, ჩაილაპარაკა, გაიხადა პიჯაკი, შავი, ველასსნილი ხალათით დარჩა და ეკუნჩავეხული ხახმაო დიდალ. ხუფრა ბაეოფლდა, თამაკა შეეიდა ეშში და დამკვიდებიე მოეიდნენ. ცოტა ხნის შემდეგ კი, ალარც გარდაცვალილი მეზობელი გახსენებიათ, ალარც ბგალოვიარე თამადის ხაკეიელში გაუმახვილებიათ ყურადღება. იკეურთათეს კაუკანარ ხადღეგრძელოებს ამბობდა კაკი, მწერალ-ლიტერატორთათვისაც კი შინაურულ ამბებს ამბეურებდა, დენიკინხდროინდელ ანეკდოტებსაც ახალებდა შიგადაშიგ და ხიცილისგან მოიხმეულ ხუფრას უუურებდა ნაშნისმიგებით. ძმებმა და მოწეულმა თანამოფდელებმა გამბერილ მრავალეანიერი იმღერეს, ბანებში გიერია კაკი მოკრძალებულად. ბლოვიმს, მაგრამ დაუფდელად ზღერის მაინცო, აუხსნა მინაგომ ბკეერდიდ მკლოშს. თამადამ ქაბარი მოიხმაბა ამამაბაში და ჩამოუარა კიდეც ხაკვირველი ხახწრაფით. დოლის და აკორდეონის ხმაზე ბუკნავდა ინსისე კაკი და შიგადაშიგ ყეარიდა:

ბრივიცკი, ბრივიცკი,
გადამრე ქვრივიც კალ..

რას ამბობო, გადაიარა ბრივიცკი მისი ბკეარის გაგონებაზე.

— ეჰო ვას ხეალებნეიუ ეეხნიუ ეოიიტ!..
— აუხსნა დოლ-ეარმონის ხმაურში მინაგომ.

— და ნუ ეგო! — ხელი ჩაიქნია ბრივიცკემ, მუეეფლნი ალარაფერი ჩაგიიგი და ახალშემოტანილ ხაკმეელს, პირველად რომ ხედავდა, თვალს ვერ აშორებდა.

ბრივიცკი, ბრივიცკი,
გადამრე ქვრივიც კალ..

ბამეკვირიდა ანელშინებული კაკი და ნაბეერადგამძვრალ შარავალს ინწორებდა ცალი ხელით.

ხუფრა დახარულს მიუახლოვდა და უფროსმა უმეფლ-ეხმეფლს ხაუურაშვილს ყველას გახგონა ხიტყვა მოიხმოვა. ეოთელი ნაკრით თავწყაურული ეამოდგა, ხიმეზე რომ მოიპოვა. ზეალებოო, დაიწყო, დიდი ამაგი ბაკეს თქვენზედ: გაგზარდეთ, გახეკვალეთ, ეამალეცხი დაგამთავრებინეთ, დაგახმალეთ; რაც მიმოუნია, რაც შემრჩენია, ანნდის-ნამუხის ჩათვლით, ყველაფერს ვიტოვებთ და ერთი ანდერძი ეუნდა შეასრულოთ აუცილებლადო. ეეიხეენა და განაგრძო:

— ... ეეთთიოფეეი ეერეეარუნეეთაა, ეამსვლელ-ეომხვლელის ხარეზე ტრიალებს ოკი და დღეს არა, ხვალ ეაკალ ეეეე, ცას ვერ გაეოვეკარეი, ბუნეარიოკეა, და გთხოვთ, ჩემი

(დასასრული მე-6 გვ.)

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲬᲘᲜᲐᲦᲒᲝᲜᲔᲑᲘ

ᲫᲕᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛ

წყიდა და წაბნელდა უმადური და უგემური, უწყალო და ულმობელი ძველი წელიწადი, რომელმაც ზოგ თავის სიცოცხლეში ამდენი გაგიარა და გაკვლია, რომ თვალები ცრემლით დაგაწვა და ბუდ მზრახ ბალღითი დაგვიგა. არა ერთი და ორი ჭკვენის ეროვნელი და ბუდ-ზეშეტკეანი მოდეგენე მოკვეტიკა, არა ერთი და ორი მარტნი გკანჭეენი ცხოვრებანი. გაქანთიგილერეენ წელის ჩვენი გაზეთის ნომრები და დარწუნდნებით, რომ ეს ასე იყო. თო�ეს ყველა ნომერი ნეკროლოგთთა და ზავ-არშანის განცხადებით არის გადაკრულებული. თოinეს ყველა ნომერში მარტის გამო არის ლაპარაკი და არა გამარჯვების შესახებ. თუმცა ახეთი იყო ძარა-ხნენებული წელიწადი, თუმცა ბევრი მარცხი დაგვატეხა თავს, მაგრამ დროთა ვითარების ბრწყინვა ვერც ის გადეკრანა დაუმარცხებელი და დაუშარხეველი. ბუნან უკანასკნელად ამოიხუნეს, უკანასკნელად შეძარა, შეტო�დ და კანტაკეა სული.

დღეს ახალი წელიწადის და წარსული მარცხთა და დანაკლისთა გამო ლაპარაკი უზეარეულია. ახალი წელი ჭერ ნორჩია, უბარკოა და ხრეულად უცოდველია ჩვენს წინაშე და ბალ-ზეშეტკეანია ჩვენ ფინაშე და ალრეთვე ეარე არა დანაშაული ჩვენ მიგვაძღვის და გვიკეთნ, ჩვენ მაგ შეეზრალთ და შეეშალრით და ხრულთაც არა ვეფეკრიბო, რომ ბევრი ამისთანა ახალი წელიწადი ნაკვაბერდა და ჩაგვაყველდა ხელშა და ჩვენ-კი ის დაკვრნთ, რაც ვიკეკეთ, „არც ზნე გაეცვალა, არც ფერი". მიზეზი ამისა ის იყო, რომ წარსული დროვიწეეთ, წარსულის შეხედვრით არ დეუუხდითა მოსკეკეს. ჩვენ ეოიტა არ იყოს შეეკეელოს დადეკრეეა და დაკვიდეეა ამის შესახებ, რაც ჩვენს გარშემო ხდება, რასაკვირველია, ყოველგვარ ბარეეთი არ გამაკვდეთოდა ჩვენ ბიერ დაწეეეეთ ხაკეე. მარეეეეა გამარკვეეეთ ეეეე

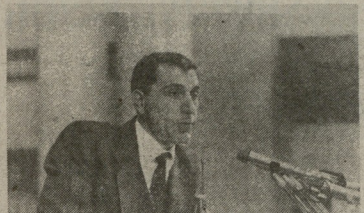

დღეს ჩვენი სტუმარია საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს საბაჭოთა საქმეთა მუდმივი კომისიის თავმჯდომარე თედო ჭაბაშვილი

უდიდესი მოვლენების წელი

ერის ნების გამომხატველმა პარლამენტმა თქვენ შეტად სასასუნისგებელი მისია დაგაკისრათ. ეს, დიდ პატივთან ერთად, დიდი მოვალეობაცაა...

— რა თქმა უნდა, თავისთავად ის მდგომარეობა, რა მდგომარეობაშიც დღეს ქართველია, არა მარტო უზენესი საბჭოს წევრებს, არამედ ყველა ქართველს დიდ პასუხისმგებლობას აკისრებს.

ყოველგვარი გადაჭარბების გარეშე შეიძლება თქვას, რომ საქართველოს რესპუბლიკა უმნიშვნელოვანეს, ფრთიანულ ამოცანების წინაშე დგას. ბევრის ღრმა რწმენით, დიდ ნაწილს ახლადარჩეული პარლამენტისა, თუ ყველას არა, კარგად აქვს გაცნობიერებული თავისი მოვალეობა ერის წინაშე. ყოველგვარ საეჭვველსა მოალეველი ის აზრი, რომ ეს თითქოს რბილი და ობლი საკარძანი ელფდა ვინმეს. საკარძანებისა და სიტუაციის „ხირბალე-ხიობილეს" თავად ხედავთ, ხოლო რაც შეეხება საქმეს, ხაქმე მარილეა უამრავი და გადაუდებელი...

— ორიოდ სიტყვით, როგორ შეაფასებდით გასული წლის პოლიტიკური მოვლენებს, მათ მნიშვნელობას ქართველი ხალხის მრავალსაუკუნოვან ისტორიულ გზაზე?

— თუ გასულ წელს პოლიტიკური თვალსაზრისით განვიხილავთ, საქართველოს უახლოეს ისტორიაში ის უდიდეს შეკა, როგორც გარდატეხის წელი. უპირველესად უნდა აღინიშნოს 9 აპრილის წლისთავისადმი მიძღვნილი აქციი — ეროვნიფოზული აქციი, როგორც მახსოვხართ, ახლე ეფოცათ ხიმაფრთი. ალბათ გახსოვთ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მარტის კონფერენცია. სწორედ ამ კონფერენციაზე ჩაიხსნა იდეა, გაკეთდა რიგი მოხსენებები, რომ ეროვნული მოძრაობის ის სახით გაგრძელება, როგორც ის მიმდინარეობდა, მიმავალში გაუმარჯდებელი იყო. გაჩნდა იდეა შრავალპარტიული არასამეფოური ოფიციალური ორგანების ჩამარეობა, ბაზს ვუხვევ, არასამეფოთა, რადგან ეს არჩევნები, რომელიც დანაშა უკანონო ხელისუფლებამ (როგორც შრავალ ქვეკანაში), უნდა ბათვალოს კანონიერად, რადგან ოფთონ ხარჩენენ კანონი და არჩევნების ჩატარების პროცედურა იყო კანონიერი. ამბობანავე, ალბათ, არ არგებობს სხვა ხაუოლესი ერთი ხელისუფლების მეორე ოფიციალურად განსაკუთრებული ხელისუფლებით მშეფდობიანი გზით შეცვლა. ამის შემდეგ შეიქმნა ეროვნული ფორუმი. ფორუმის დაწოლის ბიგზნა არ იყო მხოლოდ პირველადი და ზნეობიანი შეუოკასებლობა. ფორუმი ვერ აკნებოდა ფიფლის სტრუქტურა, რადგან აშკარა იყო განსხვავებული პოლიტიკური ხედვები, მიმართულებები.

უალრესად მნიშვნელოვანი იყო ეროვნულ-ტატის ხტუდენტთა შიმწილის აქციი, კაროული ხათვალტეოის ნარმიმდგენელთა შიმწილა მოსკოვში, აქციი რკინაგზაზე... ხაერთოდ, წინასაარჩევნო ხაუზალიანი და კამპანია მეტად რთული, დრამატული პროცესი იყო. არჩევნების მიმდინარეობამ და არჩევნებში „მარკალი ბაგალდო" დამარცხებულმა გამარჯვებამ ცხადი ქართველი ხალხის ხოლოდ მაღალი პოლიტიკური კულტურა. 70 წლის მანძილზე დემოკრატიულ ტრადიციებს მოწყვეტილმა ერმა, მიუხედავად ამ დიდი დამრეკილობისა, რომელსაც ქმნიდა კომუნისტური ხელისუფლება და ერიგენული კოსტრმა, მაინც შეძლო თავისუფალი არჩევანი გაეკეთებინა.

ალბანშნავთა, რომ არჩევნების მიმდინარეობას ეხერებოდა 100-ზე მეტი უცხოელი დამკვირვებელი და ეუონსლიტა. ეს ეს არჩევნები, მთელ მსოფლიოში უფოფამნიდ იქნა მიჩნეული დემოკრატიულ არჩევნებად. დღეს კი ახალი ხელისუფლებისა და მთავრობის სტატუტურები ჩამოყალიბების პროცესია...

— პარლამენტის საგარეო საქმეთა კომისიის სხვათაგან განსხვავებით, ელემენტარულ საფუძველიც კი არ დახდა. ალბათ, თავდან მოგიწევთ ყველაფრის დაწყება. რამდენად რთული იქნება თქვენი პოლიტიკური თვითდამკვიდრების პროცესი?

— ჩვენი კომისიის ზუნთაბა ორი ამბავკი ზეიძლება განვიხილოთ: ერთის მხრივ, პოლიტიკური, დიპლომატიური ამბავები და მეორის მხრივ — საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობები. ეს ორი ამბავები საერთოდ, ეკანსაუთრებით, ჩვენს პირობებში, რა თქმა უნდა, ურთიერთდამოკიდებულია. პირველი მათგანი საერთად არ არსებობდა, რადგან უნიკარნელი ხახელმწიფოს უმარავნი ნაწილს საკუთარი დამოუკიდებლობა, პოლიტიკური ხაზი არ გააჩნია, ჩვენ ყველაფრის თავიდან დაწყება ვგეგეს, საკუთარი ხახის ძიებ და დამკვიდრება. ეს ძიება ჩვენი აზრით, ვერ კოდევ წინასაარჩევნო კამპანიის დრის დაიწყო და ჩვენს პოლიტიკურ კონცეფციაზე გარკვეული საფუძველი ჩაეყარა საკართველოს მომავალ პოლიტიკურ ხახეს. დღეს თამამად შეიძლება თქვას, რომ ის პოლიტიკური კურსი, რომელსაც ჩვენი რესპუბლიკა დაადგა, უფრო, გამარჯდებულ, რეალისტური და დამდგარეფრიალ (ამ სიტყვის კარგი გაგებით), ვიდრე ეს დამოუკიდებლობისადმი მეძრძოლი ხმა რესპუბლიკებისა. საკართველოში განხორციელებული ერთათვის ფუალეველი, არაორდინალური რეფორმები ხეორად უნდა იქნას გაგანლილი, რომელიც ეტრიპოლიის, ახალ მსოფლი ხაზგადოებრიობის წინაშე... რაც შეეხება ჩვენი კომისიის მოღაწეობის ეკონომიკურ მხრივ, ეკ ხაკმაოდ მძიმე ხუოთაა. ხაზეუხარიდ ხშირ შეშფოთვაში ხაგარეო ეკონომიკური კავშირები ქვეყნის ინტერესებს გაუთვალისწინებლად ხორციელდება. ეს მდგომარეობა უახლოეს ხანში უნდა გამოსწორდეს.

— დღეს აშკარა, რომ ეკონომ კვლავ სურს დარჩეს ეპეგმონი, იგი არც სუფერეტულ რუსპუბლიკათა კონფედერაციაზეა თანაბმა, რით ასსნით ამ ფაქტს, რომ უკრაინა, მოლდავეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი — რესპუბლიკები, სადაც საკმაოდ ძლიერია ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა, ფასთანმბრძეს მოსკოვს ახალი სამოკავშირეო ხელშეკრულების დადებაზე?

— ამ თან რესპუბლიკაში სომეხთის გარდა, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა ოპოზიციაა, ხოლო სამოკავშირეო ხელშეკრულებასთან მიმართებას ოფიციალი გამოხატავს. გარდა ამისა, ყველა ეს რესპუბლიკა აუცარად განსხვავდება საკართველოსგან და ხალტის ქვეყნებისგან ამით, რომ ეს უკანასკნელი ეროპული ტიპის დემოკრატიის გამოცდილების მქონე ხახელმწიფონი არიან. ამასთანავე, ოფთ სამოკავშირეო ხელშეკრულების ხალთნი მოსკოვიც ეკ ბუნდოვანი გახდა ამ შუალეკ, რაც რეფერენდუმის კანონი მიიღეს. ყოველთანეკ გამოთვეკა მოსაზრება, რომ კარგი ყველასთვის და. უნდა დარჩეს, რომ ამ ეტაპზე ფუალეველი მხოლოდ ხაერთო ეკონომიკური ხივრცის შექმნა. გარდა ამისა, ოფთოფეკი ამ რესპუბლიკის პოლიტიკურ ინტერესებს თავიანთურებში ახასოთებს. მაგალითად, უკრაინაში ოპოზიცია ფლოთდეკ ძლიერდება. მოლდავეთში შეკმნილი რთული სიტუაცია, მათი ფლეკაციის მიერ ეროლთის დატოვება და შემდეგ ეკ დაბრუნება თავისთავად ეურაფლოდეს ფაქტია. უბრკეცდენო მოვლენაა, რომ აზერბაიჯანში არჩევნები ჩატარდა ხაკანონო მდგომარეობის პირობებში. რაც შეეხება სომხეთს, მას სხვა მოსაზრებები აქვს თავისი ეკონომიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე. ეკ ხეეროდ, ეფიკრობ ნაადრეკეთი ამის თქმა, რომ ეს რესპუბლიკები უკვე დათანხმდნენ ახალ ხელშეკრულებას.

— ოპონენტები მოგიწოდებენ, რომ საკართველო გამოესადეფოს ოკუპირებულ, აგრეკსიის ქვეშ მყოფ, ანექსირებულ, კოლონიურ ქვეყნად. კიდევ ერთხელ დაიბუტეთ თქვენი პოზიცია ამ საკითხისადმი...

დღეკვანდელ პირობებში საკართველოს კოლონიად გამოცხადების მიზანშეუწონელობაზე ბევრმა, და მათ შორის მეც, არაერთგზის გამოთქვეკ აზრი. აბეკრად, ხშირად ერთ დავამატებ:

საკართველოში დემოკრატიულ არჩევნებში გამარჯვებისა და გარდამავალი პერიოდის გამოცხადების შემდეგ, ჩვენ მიზნად ვიხახავთ დამოუკიდებლობის პოლიტიკური და ეკონომიკური ხაფუძვლების შექმნას. ამ პერიოდში უნდა შეიქმნას (ეს პროცესი უკვე მიმდინარეობს) საკართველოს ხახელმწიფოებრიობის აღიარებელი ალტიანტები: ეროვნული კონსტიტუციია, კანონმდებლობა, არმია, ბანკი ხაბაჭო და სხვა. ამ პროგრამის განხორციელებასთან ერთად ხაკართველო კოდევ უფრო დაშორდება დღეს უკვე ხაკმარხად დაშორებულ კოლონიურ მდგომარეობას. ჩვენ ისედაც ვგეკვნ, რომ ეს პროცესი ხახელმწიფოებრიობის ხრული აღდგენით დაგვანდეკა. ეფიკრობ, ამ დროხთათვის ეოოველმხრივ გაცილებით მეტად ვიქნებით მომზადებულნი დამოუკიდებელი არსებობისათვის, რაც დამოკიდებულობის შენარჩუნების ერთგვარი გარანტიაც იქნება.

ხაკართველოს კოლონიად გამოცხადება ფაქტიურად ნიშნავს ცეხგრთან დაუოკავნელივ უკიდურესი დამარხებიერების, დეზერტიციის, ბუნვეკ ფენომენის ფუძეზე (ოსმეფნტეოოკან ხმრიდ გამოკონა, თავისუფლება უხახლდან არ მოიკოვებთ) მეტროპოლიის ლაპარეკებად ხაკართველოს გამოკეკეკას. ეს ინდიელ ხავალალო ფდგომარეობაში ფყოფ ჩვენს ქვეყანას კიდევ უფრო დაახეტკებს, რაც თავის მხრივ ხათოოს გახდის ამ ეზოი მიღწეული თავისუფლების შენარჩუნებას. ამ ორი ბუნდან ქართველმა ერმა და უზენაესმა ხაბჭომ პირველი ირჩია, ოფმეკი უკიდურეს შემთხვევაში, ანუ ეროვნული დიფერენციაციის ბალნიერებელ ეტაპზე ეროვნულ ხელმწიფოებრივ ბანმარეობა ეკ ბალეკ ოკუპირებულ ქვეყანას, ჩვენს მიერ მიღებულ დოკუმენტში ხაკართველოს სწორედ ეს ხტატუსი აქვს განსაზღვრული.

— ეკანსაკენ ხანს მაგალითად ეთთარება ხაბაჭალეში. რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რომ თავიდან აეცილოთ გაუთვალისწინებელი შედეგები და პოლიტიკური კომბინაციების გარეშე ალდგეს ისტორიული სამართლიანობა ამ უძველეს ქართულ მიწაზე?

— „ხაბჭოური ოსეთის ავტონომიური ოლქი" გაუქ�, როგორც ამ რეგიონში დესტაბილიზაციის ძირითადი ფაქტორი. ფაქტიურად, ხაბაჭალეში უკვე დაიწყო ოსტრიული ხაბარალიანის ალდგენის პროცესი. რაც შეეხება პოლიტიკურ კომბინაციებს — ჩვენი კედოწყვეტილება ხაბოლოო და ბეკეცეა. ხაბაჭალეში შინაგან ჯარების ფუნქციის თაობაზე გამართული კამათისას ჩვენმა ოპონენტებმა როგორც უზენეს ხაბჭაში, ისე მის გარეთ, თავის აზრი გამოთქვეს...

უპირველესად, უნდა აღინიშნოს, რომ იქ ეს ჯარი იდგა. თუმცა, ხაბეკიციის გაწყვეტების შემდეგ, დამატებით შეკედა მეორე კონტინგენტი. უზენესი ხაბჭის მოწოდება ამ ჯარების დაუფლებულია გამოკეკანის შესახებ არ ეწინააღმდეგა რეალიტეტს. ამასთანავე, ჩემი აზრით, ამ ეტაპზე იქ მხოლოდ ქართული მილიციის შეკვანა გამოწვეკდა დიდ ხასხლეტრას. ამიტომ ეს ნაბიჯი არ იყო გამართლებული.

ჩვენ კატეგორიულად მოვთხოვეთ სხვა შინაგან ხაკმეთა მინისტრს — პუტის და ეკენრად შატალინს, რომ ხაბაჭალეში ბაკოთხი მხოლოდ ხაკართველოში გადაწყვეტილეოოთ. სხვათა შორის, ამ პოზიციის ხრული გაგებით შეხედნენ (ეკრასანის მწარე გამოცდილების გამო)... თუმცა, რა თქმა უნდა, თითოეულ ჩვენთაგანში არრეთის ეკვი, თუ რამდენად ეკაკეთებს ეს ეტაპი იქ ხეეს ხაკმეს. სწორედ ამიტომ ხაიეკა ალბალ მიღებულ კანონში, რომ ჯარი დაეკვნდებარება ხაკართველოს შინაგან ხაკმეთა მინისტრის მიერ დაწინაწყალ კომენდანტს.

— თქვენ ახლახანს დაბრუნდით მოსკოვიდან, სადაც ხაბჭოთა კავშირის ხაბალეხო დეპუტატთა ყრილობა მიმდინარეობდა. რა იყო თქვენთვის კანონზომიერი და რა მოულოდნელი ამ ყრილობის მსვლელობისას?

— მოსკოვში კონკრეტული მიზანი ვიყავით: უკანასკნელ ხანს, ხაკართველოში მომხდარ მოვლენებზე ეტნრის შეხედული რეაგირების ბანაინერალურ ხელეკ. ალბათ, ყრილობა არავითარ დადგენილებას არ მიიღებს ხაზრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის გაუქმებასთან დაკავშირებით.

ჩემთვის მოულოდნელი იყო ყრილობის კონტრეგატეზმი. ბაზნენდა კენენტრის პროცესი ჩვენს ხახელმწიფოებასთან დაკავშირებით, რის შედეგადაც იგი უკვალვი ფარნა. რაც ჩვენ, ბარკეკეფლელნი, ოერიდიეკი თვალსაზრისით ხელს ვკაძლევს, რადგან ხაკართველო ხაბჭოთა და სოციალისტური ალარ არის და ალარც იქნება.

დიდი ეფექტი მოახდინა ედუარდ შევარდნაძის ვანცხადებამ ჯალდოვის ხაზგასმის შესახებ, რომელიც ეროთ მოულოდნელი იყო, რადგან ამ ყრილობაზე მის თანამდებობის არიფენი ეშფეკენდოდა.

ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, ეს ეხენსაფეკი ბა ბაკეკდი ამ დროს, რიდესაც უნდა მოხდეს ხაკავშირო პარლამენტის მიერ ბერძენთის ბეიროთანეების ხელშეკრულების რატიფიკაცია. კარზეკ მომდარნი უმალეკნი დონის შეხედრა ამერიკაკა და ხაბჭოთა კავშირს შორის, ასევე ხაარსებთის უეჩის კონფლიქტი.

რაც შეეხება ხაკავშირო ყრილობის ქართველ დეპუტატებს, ისინი კრიმეთის ეკლეკარეში ნამდვილად ქართულ ხაქმეს აკეთებენ. ხაკავშირო დეპუტატიის გამოწვევა უნდა მოხდეს ისე, რომ ამ დემარშმა ჩვენთვის ხაგარო მოიტანეს ეუცილებელი ეფექტი მოახდინოს.

— მსოფლიოში არსებული ვითარების გათვალისწინებით რამდენად ვეალერია ბერისპეტრეკი იმისა, რომ ახლო მომავალში ხაკართველოს დამოუკიდებლობის საკითხი სიერთაშორისო სამართლის ძალით გადაწყდეს?

— დღეს მსოფლიოში პოლიტიკური ხტატუსი სწორად იკვლება, ალბათ უახლოეს ხანში, დაახლოებით ორ-სამ წელიწადში შეიქმნება ნაციონალური ნიადაგი იმისათვის, რომ ხაკართველოს დამოუკიდებლობის აქტმა ალდგენა ნაციონალური ნიადაგი ექნეთ ეკონომიკურ ხმოდელის პოლიტიკურ ნრეკეზეზე. ამკამად პოლიტიკური პროცესები არასწორსაზოვნად ვითარდება. ამაზე დიდ ეკვლენას ხაბჭოთა კავშირში მიმდინარე მოვლენებიც ახდენს. ფაქტია, რომ დასავლეთი ხედ უფრო მეტად ეეფლება დაეხმაროს არა მხოლოდ ცენტრს, არამედ რეგიონალურ ალიანსებს, დაამკვიდროს მათთან უშუალო კონტაქტები.

ხაერთაშორისო ცხოვრებისაკან იზოლაციას ედიდეკნა ზიანი მიიყენა ინ დემოკრატიულ ტრადიციებს, ხაუკუნეების მანძილზე რომ გაანრდა ქართველ ხალხს. ეხ გზას უნდა დავადგეთ, რომ ხაკართველო კეკლე ოადგეს ევროდან სხვა ერთა შორის"?

— დიდი ხნით ჩამაშორებას დემოკრატიული ცვლილებებით ხაგაკონაცვალ ხაკართველო ვერ მოახდენ ერის ფსიქიკაზე. ხაკართველო უდიდეს ტრადიციების, ხალხერი პოტენციალის ქვეყნად რჩება... დღეს ხაბერია ეტოვებელი ენერგია ხწორი კალაპოტით წარიმართოს.

— საბალდლო სურეკლება თითქოსდა გაეცვალეთ ფიზიცია და მაინც, დღეს ახალ ხმაურს იძენენ ყველასთვის ნაცნობი სიტყვები... რას ეკურეკნენ ქართველ ხალხს ახალ, 1991 წელს, თავად როგორი გაგრძელებელთა ხედვებით დღესასწაულს?

— ბინდი ეკვლას ეუსურეკ ეირადი ხედნერება, ხაკეთე, ხოლო ხრულიად ხაკართველოს — ეროვნული კონსოლიდაცია, ურთიერთგაგება და ურთიერთგაკონსტრუქციაა. ბოლკალ წელი კოდევ უფრო მნიშვნელოვანი და დიდი გამოცდა აქვეს ჩვენთვის. ღირსეულად ჩავეკვლარეთინოს ეს გამოცდა.

ესაუბრა ნინო ჭეიტაშვილი

ᲘᲠᲐᲙᲚᲘ ᲐᲑᲐᲨᲘᲫᲔ

ᲐᲗᲐᲡᲬᲚᲔᲣᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ

„მაგრამ თუ ერთხელ სოფელს, უნდ ბოლო მოელოს“...
ნ. ᲑᲐᲠᲐᲗᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

დადგა მიჯნასთან ეს ისეულიც,
დგება ახალი ათასწლეული.
დგას შესაყართან მხნეც და სნეულიც,
ფასდაცემულიც და ფასეულიც.
არის ძიგბა კვლავაც ახალის,
არის ყველრებაც კვლავ ძველისადმი,
გრიალ-გრიალით და დაფ-ნაღარით
კვლავაც წელიწადს ცვლის წელიწადი.
მაგრამ ფესვები კვლავაც ხანგრძლივობს
იმ შავ წარსულის, იმ ძველ შავთოს —
ჩვენ რომ გვეგონა უკვე დავძლიეთ,
ჩვენ რომ გვეგონა უკვე გავედით:
არ არის ომი?
ყველგან ომი;
ომი ზაფხულშიც, ომი ზამთარშიც,
იქნება მართლაც კარს მოგვდგომია
ის წარღვნის წელი ორიათასი.
იმ წარღვნის კართან ერთი ნაბიჯიც,
იმ წარღვნის წელთან ერთი ნახტომიც
და მიწა მართლაც იქნებ გაგიდეს,
მიწაზე მართლაც გასცდეს ატომი.
იქნება მართლაც ცეცხლად ქცეული
თავზე დაგვემხოს ზეცის საცერი;
იქნება ხმლები ამ ამწლეულის
ცაში შეეხას ლაზერს ლაზერი,
იქნება ქვეყნად ალარც მოკეთე,
ალარც ძმობა და ალარც ალერსი;
იქნება მართლაც სამტროდ ეკვეთოს
მიწის დასავლეთს აღმოსავლეთი,
იქნებ გალავნებს ზღუდე მოეწყვრეს,
ცაში სატანის ატყდეს ხარხარი,
ომს ეზა გაეხსნას სარწმუნოებრივს —
ჯვარს შეეჯახოს მთვარე ახალი.
ან იქნებ ბედმა წყლმაც იაროს
და მტრობის ღმერთი მხრებზე დაეცეს —
ავერ იქ სპობენ ბირთვულ იარაღს,
ქვეყანა ჯლეტას იქნებ გაექცეს...
მაგრამ ბუნების ჯირს სად წაუხვალ
ათას ვარამის, ათას ვალალის,
ავერ იქ ზღვასაც ფესვი გაუხმა —
ჩვენს თვალწინ მოკვდა ტალღა არალის.
ბადებს და ბადებს ახალ ბაცილებს
ჭირი უცნობი, ჭირი ცნობილი;
იპყრობს ახალ და ახალ მანძილებს,
შხამავს და შხამავს ბზებს ჩერნობილი.
ერთურთს გაურბის შემცვლელს შემცვლელი,
ღამეს ათსი, ზამთარს ზაფხული;
მთებში მოანგრევს მეწყერს მეწყერი
ჯერ არსმენილი, ჯერ არნახული.
ქრება წარსულის ბევრი მიზანი,
კვდება წარსულის ბევრი იდეა,
წინ მხოლოდ ბევრი კითხვის ნიშანი,
წინ მხოლოდ ბევრი ბეწვის ხიდია.
არის გუგუნი ათს მოედნის,
ახლად ძიება ერთა ფესვების;
ცოდან დაფრენა ჰუმანოიდის,
ქვეყნად სიმრავლე ექსტრასენსების.
ბევრი მიეგო შურს ასპარეზი,
არც ის ნდობა და არც ის გატანა;
ქრება სუნთქვაში სითბო ალერსის,
დაღლილ ოცნებებს უტევს სატანა.
არის ჯიდილი, მტრობის ტოლფასი,
არის დახშობა გულის სარქველის;
გმობს და იმეტებს მოყვასს მოყვასი,
წირავს საქვეყნოდ ქართველს ქართველი.
ბევრი ფარსი და ბევრი ერესი
ბევრი ტრიალი სიტყვის, უშველის.
დადის ქვეყნებში დედა ტერეზა.
მაგრამ ქვეყანას ეს რას უშველის.
ჯერ დრო არ უდგას ქვეყნის მშვიდობას,
არის მკვლელობა, არის ღალატი.
სადღაც აგებენ ახალ კიდობანს,
დგას და ლოდინში დუმს არარატი.
ეძებს ღვთისშვილი გმირს და გოლიათს,
ეძებს მშვიდობას, ეძებს კეთილსს...
როგორ თუ
მართლა კარს მოგვდგომია
ის წარღვნის წელი ორიათასის?!
როგორ თუ
სოფელს "ბოლო მოეოლოს,
გაშრეს ცრემლი და გაჭკნეს სიცილი?
გონს, გონს მოვეგოთ, გონს, გონს მოვეგოთ
ჩვენც და ქვეყანაც, ჩვენც და [illegible]
რომ ჩვენს ჭირს ჩვენვე ბოლო მოეუღოთ,
რომ ქვეყნად ისევ დუღდეს იმედი
ჩვენ ჩვენს მამულში ერთურთს მოვუხმოთ
რომ ერთად ღისდგეს მთელი მილეთი.
ჩვენი ამაგი ჩვენს დიდ საუნჯეს
ახლა სხვაფერი, ახლა სვაგვარი —
ჩვენ ჩვენს მშობლიურ სახლ-კარს დავუდგეთ,
რომ ერთად ვიხსნათ ყველა სახლ-კარი.
რომ კვლავ გაეხსნას კაცს სასიკეთოდ
მიწა გამშრალი და მოწამლული
ჩვენ ჩვენს მშობლიურ მამელს მივხედოთ,
რომ ერთად ვიხსნათ ყველა მამული.
რომ გზა დავუხშოთ შიშს ზღვარდაუდებს
ღღეს ყველა შიშს რომ გადააჭეტა;
ჩვენ ჩვენს მშობლიურ ქვეყნებს დავუდგეთ,
ჩვენ ერთად ვიხსნათ მთელი პლანეტა.
რომ ძმათა შუღლი იქცეს ეროსად
ათას დაღლცვით, ათას შელოცვით
უპირველესად,
უპირველესად
ათას ჭირნახულ საქართველოში.

ᲒᲝᲠᲘᲡ ᲤᲝᲩᲮᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ᲗᲥᲛᲣᲚ ᲐᲠᲡ ᲑᲐᲒᲘᲗ ᲦᲕᲗᲘᲡᲐᲗᲐ

რაც უნდა ვსთქვა,
თქმულ არს ბაგით ღვთისათა.
მე მარტოდენ ვიმეორებ წამთთ, —
„სახელითა მამისათა, ძისათა,
სულისათა წმიდისათა. ამინ!“

სიყვარულმა
რაც ისურვა, ისა ჰქმნა,
გზნება ჩემი ყოჩივარდებს აღგზნებს,—
წინასწარ ვგრძნობ წინათგრძნობას
მისანთა
და წინასწარ ვიხატები ხატზე.

რწმენის ძაფად
დედა ცისკრის სხივს ართავს
და ჩემს მკლავზე
ჩანგს აკვნესებს ჟამი,
ბეწვის ხიდზე
სულის სოფლის სვლისათა
მწადს მწედ მყავდე,
ღვთისმშობელო...
ამინ!

შეძრული ვარ მშვილდად შენთა
ისართა,
იბერიის ჭირისუფლად გცანი,
სიმრავლისა შვილთა შენთა ზრდისათა,
საქართველოს სადიდებლად, ამინ!

რა ვუყოთ რომ დათვლილი მაქვს
წუთები,
ფრთებს ეიჭრი და ცეცხლს ვუკიდებ
ისლებს,
და მივდივარ ისე, რომ არ ვბრუნდები,
იქვე მაქვს რომ დავბრუნდები მყისვე.

სიყვარული ქართველების სენია,
სენი ერის სეენიერი დრამის,
„სიყვარულის გარდა რა დაგვრჩენია,“—
ვყვირი მე და სულს ვიბრუნებ წამთთ.

მზე, ცხრათვალა, ცხრა ყრმას ერთად
გვინათლავს,
ჩვენ თვითონ ვქმნით
ჩვენს სასურველ ამინდს, —
„სახელითა მამისათა, ძისათა,
სულისათა წმიდისათა, ამინ!“

ᲗᲔᲓᲝ ᲑᲔᲥᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ᲡᲣᲚᲘ ᲬᲛᲘᲜᲓᲐ ᲒᲐᲓᲛᲝᲡᲬᲚᲐ ᲛᲐᲦᲚᲘᲗ

მწუხარებდე, მტერო,
საქართველო კვლავაც ფეხზე დგას —
მწუხარებდე მარადის!
მას კი ღმერთი ჰფარავდეს,
დუშმანს მუდამ ზარავდეს
მისი ფეხზე დგომა!

მწუხარებდე, მტერო;
საქართველო ხელში მახვილს იღებს,
მახვილს სიმართლისას,
თავის წინაპართა
სისხლით გაჯერებულ
მიწას ისევ იცავს...

მწუხარებდე, მტერო,
საქართველოს ჯვრის ნათელი ფარავს,
სული წმინდა გადმოსულა მაღლით,
ძალი ისევ მისცემია დაღლილს,
სისხლს დასაღვრელს ისევ ისე
დაღვრის
და იდგება მყარად...

მწუხარებდე, მტერო,
მწუხარებდე, მარად!

ᲒᲠᲘᲒᲝᲚ ᲐᲑᲐᲨᲘᲫᲔ

•

ცხოვრება მკაცრი
და სასტიკია,
მე კი თვალებზე
ბინდი მეფარა,
მისი ფეხისხმაც
არ გამიგია,
სიბერე ისე წამომეპარა.

ნიაღვარივით
უცებ გავარდა,
ჩემი წელი დრო,
კი არ გავიდა...
არც მომაგლისგან
ველი სამართალს,
არც მსურს გავლილის
გავლა თავიდან...

ᲔᲛᲖᲐᲠ ᲙᲘᲢᲐᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ᲒᲐᲛᲒᲠᲬᲜᲓᲔᲑᲘ...

ᲨᲝᲨᲕᲔᲚ ᲗᲐᲚᲔᲑᲘᲡᲙᲔᲜ ᲓᲐᲫᲠᲣᲚᲡ,
ᲕᲘᲡᲛᲘᲡ „ᲐᲛᲔ ᲛᲐᲠᲗᲘᲡ“...
ᲠᲐᲦᲐ ᲯᲕᲠᲘᲡᲐ, ᲛᲝᲯᲝᲑᲡ ᲢᲔᲜᲘᲡ,
ᲘᲡᲔᲕ ᲦᲕᲘᲜᲝᲛ ᲐᲠᲝᲠᲘᲡ.

ᲨᲔᲛᲘᲪᲐᲥᲣᲠᲘᲡ, ᲨᲔᲛᲘᲪᲘᲥᲣᲠᲘᲡ,
ᲕᲘᲜᲪ ᲙᲐᲪᲘᲐ ᲙᲐᲪᲘᲐᲓᲔ...
ᲦᲛᲠᲗᲘᲡᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐᲡ ᲐᲪᲘᲪᲔᲜᲘᲡ
ᲩᲔᲛᲘᲡᲐᲙᲔᲜ ᲒᲐᲛᲝᲩᲐᲜᲐᲓᲔ.

ᲑᲜᲔᲚᲨᲘ ᲛᲐᲛᲬᲧᲕᲓᲔᲕᲐ, ᲐᲚᲐᲠ ᲬᲧᲕ[illegible]
ᲨᲐᲰᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲡᲘᲡᲮᲚᲘᲡ...
ᲥᲕᲔᲓᲐᲪᲘᲛᲣᲚᲘ ᲛᲘᲢᲧᲕᲐ: ᲠᲝᲒᲝᲠ
ᲒᲐᲡᲫᲔᲚ ᲐᲥᲛᲔᲓᲘᲡᲘᲡᲮᲚᲘ.

ᲒᲣᲚᲘ ᲛᲘᲫᲘᲫᲒᲜᲘ, ᲡᲐᲢᲐᲜᲐ ᲮᲐᲠ
ᲩᲔᲛᲘ ᲡᲘᲡᲮᲚᲘᲗᲘ ᲜᲐᲒᲘᲠᲨᲘ,
ᲛᲝᲛᲘᲪᲔᲕᲣᲚᲘ ᲗᲣ ᲕᲘᲜᲛᲔᲡᲘ
ᲒᲐᲛᲣᲪᲐ ᲕᲐᲚᲘ ᲓᲐ ᲕᲐᲮᲗᲐ.

ᲠᲘᲡᲮᲘᲡ ᲘᲧᲝ ᲗᲣ ᲬᲧᲐᲚᲝᲑᲐ,
ᲛᲔ ᲐᲮ ᲛᲐᲠᲢᲝ ᲛᲝᲕᲘᲓᲔ...
ᲒᲐᲖᲒᲠᲣᲓᲔᲑᲘᲜ, ᲒᲐᲖᲒᲠᲣᲜᲓᲔᲑᲘᲜ
ᲩᲔᲛᲘ ᲡᲘᲛᲐᲠᲢᲝᲕᲔᲑᲘ.

ᲑᲔᲡᲘᲙ ᲧᲐᲠᲐᲜᲐᲣᲚᲘ

ᲗᲣ...

სახარება ისე თუ წაიკითხე,
რომ არ იყო ღმერთთან შებოჭილი —
რამდენ რამეს დაინახავდი...

როცა შენში ღმერთის სიყვარულთან ერთად
მოურევნელია სიყვარული წარმოსახულ სინამდვილისა —
როგორ გაგაოცებდა —

მხატვრულ სახეთა მიწიერება და უბრალოება
საღვთო ნაწერებში...

მოძრაობები, ხელთაპყრობა, გამოხედვა —
იქაური — აქეთკენ, ჩვენსკენ...

გულისთქმისა — სხვა, სხვა — სიკეთის,
სხვა — სინანულის,
სხვა — რისხვის და სხვა — ეჭვებისა.

თავ-თავისი — ყველა გრძნობას,
ყველას თითო და ერთადერთი...

თავიდ[illegible] გადახრა, ყელის ძარღვი, ნერწყვის ჩაყლაპვა...

შავ მდინარეს მიჰქონდა კუბო —
მეჩხერ ,ორომს შავოსნებისას:
ხელებჩამოყრილთ, მაღლებს, დაბლებს, ქუდმოშელებილებს...
ჩემი თვალებიდან გადმობიჯებულნი,
ჩემი მზერის ხალიჩაზე დინჯად მიდიოდნენ.
მიდიოდნენ და მშორდებოდნენ —

ᲬᲐᲦᲔᲑᲐᲜ ᲚᲝᲛᲨᲘᲜᲘᲡ „ᲑᲐᲠᲗᲕᲘᲡᲗᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ“

შენიგოლნენიც, ფართოდ გაშლილნიც:
ფიქრები რომ მწყობრს დაურღვევდათ
ან ვიღაცის ქვეთინი რომ დაფეთებდათ,
შეისროდათ, შეახტუნებდათ,
როგორც მდინარეში ამოზრდილი გოროზი ლოდი,
წყალს რომ აჩქერებს.

მე ზურგებს ვხედავდი:
ჩემი თვალებიდან გადმობიჯებულნი
ჩემი მზერის ხალიჩაზე რომ მექეცევებდნენ...

და მხოლოდ ერთი — დედაბერი —
წამდაუწუმ თავს იბრუნებდა,
მაღალი სამიჯნი ჯოხის ღერძზე
ნახევარწრედ მობრუნდებოდა
და ჩამავალ მზეს გასცქეროდა თუ მე — არ ვიცი!..

სახარება ისე თუ წაიკითხე,
რომ არ იყო ღმერთთან შებოჭილი —
რამდენ რამეს დაინახავდი...

როცა შენში ღმერთის სიყვარულთან ერთად
მოურევნელია სიყვარული წარმოსახულ სინამდვილისა,
როგორ გაგაოცებდა...

შენ გაგახსენდებოდა სახეები გარდასული სინამდვილიდან,
ჯგუფ-ჯგუფებიდან, კენტ-კენტებიდან,
ქვეცნობიერი შენი მასალიდან —
რადგან, რაც იცხოვრე,
აღმოჩნდა, რომ ყველაფერი მასალა არის —
და ეს ანაზეპი მათ იმის უნარს,
რომ გაცოცხლდნენ და შენსკენ მობრუნდნენ.

მოძრაობები, ხელთაპყრობა, გამოხედვა —
იქაური აქეთკენ, ,ენსკენ...

მერე სხვაც ვიფიქრ, ერთი-ორი იმათგანი,

თითქოს გიხსენებენ — ვერ გიხსენებენ — შემოგხედავენ.
ისე კი არა, კვლავ შემოხედავ თვალთვალად რომ გამოუვიდეთ,
მიბეჭს რამეს დაიბრალებენ,
რომ მზერა შენსკენ გამოაპარონ.
შენ კი თვალებზე ცრემლს იფარებ
და შემკრთალი ამ გამოთქვეთ
,ითხვას აგრძელებ...
თურმე ი მ ი ს გარდა,
ბავშვობაში ყველაფერი უნახავს შენს თვალს.

მოძრაობები, გამოხედვა...
იქაური აქეთკენ, შენსკენ...

თურმე, რაც კი სიმბოლოა შენი არსებობის,
ყველაფერი მაშინ მოხდა,
იმ შორეულ შენს ბავშვობაში.

ᲯᲐᲜᲘᲡᲣᲚ ᲩᲐᲠᲙᲕᲘᲐᲜᲘ

ᲥᲛᲑᲐ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲐᲜᲑᲐᲜᲘᲡᲐ

ᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲑᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲒᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲓᲜᲘᲜ ᲮᲐᲠ,
ᲩᲔᲛᲘ ᲯᲐᲚᲘᲡ
ᲑᲣᲚᲑᲣᲚᲘ ᲓᲐ
ᲩᲔᲛᲘ ᲘᲐᲓᲔᲜᲘᲜ ᲮᲐᲠ.

ᲔᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲕᲘᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲖᲔᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲗᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ,
ᲩᲔᲛᲘ ᲛᲖᲔ ᲓᲐ
ᲩᲔᲛᲘ ᲛᲝᲗᲕᲘᲠ,
ᲩᲔᲛᲘ ᲜᲐᲢᲐᲠᲘᲡ ᲗᲕᲐᲚᲘ ᲮᲐᲠ.

ᲘᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲙᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲚᲐᲮᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲛᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ,
ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘᲡ
ᲗᲐᲠᲘ, ᲮᲐᲠ ᲓᲐ
ᲩᲔᲛᲘ ᲛᲝᲗᲕᲘᲠ.

ᲜᲐᲠᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲝᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲞᲐᲠᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲣᲜᲘ ᲮᲐᲠ,
ᲩᲔᲛᲘ ᲛᲝᲡᲘᲡᲚᲘᲡ
ᲥᲐᲛᲘ ᲮᲐᲠ ᲓᲐ
ᲩᲔᲛᲘ ᲬᲡᲘᲡᲚᲘᲡ
ᲥᲐᲛᲘ ᲮᲐᲠ.

ᲠᲐᲝ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲮᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲢᲐᲠᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲣᲜᲘ ᲮᲐᲠ,
ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲔᲚᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘ ᲮᲐᲠ ᲓᲐ
ᲨᲐᲕᲨᲐᲕᲔᲚᲘᲡ
ᲡᲣᲚᲘ ᲮᲐᲠ.

ᲤᲐᲠᲛ ᲩᲔᲛᲘ,
ᲭᲐᲜᲘ ᲩᲔᲛᲘ,
ᲚᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ ᲗᲣ
ᲧᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ,
ᲐᲬᲬᲐᲬᲘᲜᲐ
ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘᲕᲘᲗ
ᲮᲔᲚᲨᲘ ᲐᲡᲐᲧᲕᲐᲜᲘ ᲮᲐᲠ.

ᲨᲘᲜ ᲨᲔᲛᲝᲓᲘ
ᲩᲘᲜᲘᲜ ᲗᲕᲐᲚᲘᲡ,
ᲪᲐᲜᲘᲜ ᲮᲐᲠ ᲓᲐ
ᲫᲚᲘᲜ ᲮᲐᲠ,
ᲩᲔᲜᲘᲜ ᲤᲔᲡᲕᲔᲑᲘᲡ,
ᲩᲔᲜᲘᲜ ᲒᲐᲒᲠᲘᲡ,
ᲣᲛᲫᲕᲔᲚᲔᲡᲘᲜ ᲫᲘᲠᲘ ᲮᲐᲠ.

ᲬᲘᲚᲘᲜ ᲮᲐᲠ ᲓᲐ
ᲭᲐᲠᲘᲜ,
ᲮᲐᲜᲘᲜ ᲮᲐᲠ ᲓᲐ
ᲫᲐᲛᲘ ᲮᲐᲠ,
ᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲣᲚ ᲓᲐ
ᲡᲐᲙᲕᲘᲠᲕᲔᲚᲘᲜ,
ᲛᲐᲪᲘᲪᲮᲕᲠᲘᲡᲐ
ᲐᲠᲗᲣ ᲮᲐᲠ.

ᲛᲝᲣᲕᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ
ᲓᲘᲚᲘᲡ ᲛᲖᲔ ᲮᲐᲠ
ᲛᲢᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ
ᲨᲐᲕᲘ ᲓᲐᲛᲘ ᲮᲐᲠ,
ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ
ᲒᲣᲛᲐᲠᲯᲕᲝᲡ, —
ᲜᲐᲢᲧᲕᲘᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐ
ᲜᲐᲛᲔᲢᲩᲐᲠᲘᲡ!

იოანე მინჩხუნის

ახლადაღმოჩენილი საგალობელი

ხ�მი წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც ეკლესიაში ჩვენი მონოგრაფია „იოანე მინჩხის პოეზია“ და მკითხველისათვის ცნობილი გახდა, რომ იოანე მინჩხი უყოფნის დიდი ხანელი რუსთაველის წინამორბედელ ქართველ პოეტია. მისმა ახლადგამოვლენილმა ვრცელმა მუშკალრობამ — 77 უცნობმა საგალობელმა, რომელთა ტექსტები პირველად გამოქვეყნდა ალნინმეულ ნაშრომში, ახლებურად განსაზღვრა მისი ადგილი ქართული სახელოვნო პოეზიის — მინოგრაფიის და ხანოგადიდან, ქართული კულტურის ისტორიაში.

იოანე მინჩხი X საუკუნის I ნახევრის მოღვაწეა. X საუკუნის 70-ან წლებში იგი უკვე ბერდაცვლილად მოიხსენება. ეს ის დროა, როცა ბევრი დღეისათვის დაწნაურებული ერი ანსახს ქმნის და მწერლობას იწყებს, ჩვენში კი უკვე დასრულებულია მინჩხის მიერ ქართული მინოგრაფიის დაბეგნი ჩატარებული რეფორმა — ჩამოყალიბებულია I ქართული „ბარბალინ“, რომლის შემდგენელი და ერთ-ერთი ძირითადი ავტორი თავად მინჩხია, შემქნილია მისი 100-ზე მეტი პოეტური შედევრი. „იოანე მინჩხი „ბეზეული“ ბრწყინვალე თაობის წარმომდგენელია. იგი პოეტიც იყო და კომპოზიტორიც. მინჩხი ზნარად თავად ფხიზელი მელოდიის ხაეროანი საგალობლებისათვის, სხვა შემთხვევაში კი, საგალობელი ტექსტებს სრულიუფლებად უსადგენდა ქრისტიანულ ეკლესიაში ხაოველთათვის ბერძნულიდან თარგმნილ კლიტეებს.

მინჩხის შემოქმედება, როგორც ჩანს, სათანადოდ იყო დაფასებული შუა საუკუნეების ხაკართველოში. მისი საგალობლები ძლისპირებად დაკანონდა, რაც უდიდეს აღიარებად თვლეს ხაეკლესიო პოეზიაში. მინჩხის საგალობლების შემცველი კრებულები X-XIII საუკუნეებით თარიღდება და მიეკუთვნება ქართულ ხელნაწერთა ადგილობრივ, სანურ, ეფრემულ-ბოლოურ და ათონურ კოლექციებს. მინჩხის შემოქმედება არეკლილია შიენელ მოდრეკილის, რუსთაველის, დავით ალმაშენებლის საგალობლებში...

იოანე მინჩხი ყველაზე ლირიკული პოეტი ქართველ მინოგრაფთა შორის. დღეისათვის არსებული ძალაუნის მიხედვით, სწორედ მის შემოქმედებაში მიიღეა ბრაგალაუკუნოვანმა ქართულმა ხასეფიერმა პოეზიამ მწვერვალს. უდიდესი ლირიზმით, პოეტურობით, ელასტიკურობის ფასახსოვნებელი ყველა ნაშრომი გამორჩეულ მის შემოქმედებას ქართულ მინოგრაფიაში ისეთივე განუმეორებელი ადგილი უჭირავს, როგორც ხალრო მწერლობაში „ვეფხისტყაოსანს“. მინჩხის შემოქმედების განუმეორებლობამ, დიდ ტრადიციულობასთან ერთად, დიდი ინოვანალურობაც ქმნის. მისი შემოქმედების შესწავლა ნათელყოფს, რომ იგი ზედმწიფნად იცნობდა ფილოგიას, ლიტერატურას, დიდმატიკას, ავიოგრაფიას, ბიზანტიურ მინოგრაფიას... ამ უნივერსალურ მომზადებას ერწყმის დიდი პოეტური ნიჭი, ინიციალობა, თავნოსავლობა.

მინჩხის ხახელთან დაკავშირებული მინოგრაფიის ისტორიაში ხაკმაოდ იწვიათი ! მოვლენა. მას მოეხსენება ბერძნულიდან თარგმნილი უმნიშვნელოვანესი ლიტერატურულ-მინოგრაფიული ეტაპებული — ქართული „ბარბალინ“ გაკარგულება. ბერძნულიდან თარგმნილ, ეკეთ ქრისტიანი ერისათვის ცნობილ ამ კრებულს მინჩხმა შემატა ორიგინალური, ქართული ფენა, რაზე გამოელინდა მისი ერიფენელი მარჯანი. ამ თვალსაზრისით უფრადესმა ამსახერებს ის გარემოებაც, რომ „ოფანაო“ მეფეს გიორგი II-ს „დედოვი ვედრებთა ალუწერეთანან“ მინჩხისთვის ეროვნულად ქეეულ წმინდანად — წმ. გიორგისადმი-ამძღვნელი საგალობელი, რომელიც ხაუკუნეების მანძილზე სრულდებოდა ხაქართველოში.

მინჩხის შემოქმედებასთან დაკავშირებულ ამ და სხვა საკითხებზე მსჯელობა ფართოდაა წარმოდგენილი ჩვენს ნაშრომში და აქ ხაბუთას აღარ გავაგრძელებთ.

დღეს, როდესაც ხაკართველო ეკუმენიტების ეზოს ადგას — ბრუნდება ხაოკეკლესიებაკენ, ხელოვნებისაკენ, ისედან უნდა ვეეძინოთო, რომ იოანე მინჩხი თანდათან გაიკვლევს ეზოს თითოეული ქართველისაკენ.

ხახელიერო პოეზია — ქართული ეპიმნოგრაფია ჩვენი წინაპრების მოღვაწეობის ის უზარმაზარი ხფერია, რომელიც ყოველგვარი გადაკარებების გარეშე ამსახერებს ეროვნული ხიამაყე გრძნობას. ქართველ ეეენერთა თაობების და ჩვენი პოეტობანელე ეეე

ჭილის ქუდები

(დასასრული)

გახვენების ქელეხზე ეს კაცი (კაკის მაამთა) მიმიეყვანეთ თამადად... ამაზა ვთხოვთ და ამედა, მაშან დანაბარებს არ ვალდებული!

ამ უნეველი განეცხადებს უფრიხელი ბიზეს მოაკეთ და კაკის ბოხვინმა დაარეკეთ ბილე მეუფლოფება. ადაკაეხა ვერ დამდალ მან, რაკი ეშდეგი გაიხარეკეგანა. თანაბმა ეარო, ინაბდი ეი ხელ ირიმეველ გაზეერებულ შეიდეს.

ოფეკა კეთ, ხანკარო არიდერია, გარდაუვალს მანნე ვერ ვარდეველთ, მეტრის და ავს და თე არ ვეკანწარა მამაკვენს, რაც ხელ არა გამოარიცეული, აღარაფელეს ოდა შეობლის ნებაო. ამაზე კვლავ გამბიარულდნენ ეი რადგანაც ხეურაც დახანარულ მიამლიეველეთო, ხაკართანო მაგიდ ბოდეეს ბაზეერთან. მბოლოდ ერთ ბიეას დაეკეთო, თქვა კაკამ და ლამკვრელეს შეუთანა და კოდეკ ჩამოუანა გრაფეეკან ძახალთი შეკაბა. ამის შემდეგ მანკანაზი ჩასხვენენ, დაეშვიდინენენ ჩასხინძლეს და გაეგზავარნენ. მეხეთამდე ბალიანენენ გრაფეკეკ და კაკი ხხვადახხვა ენაზე, ორ ხმაზი, ორ ხხვადახხვა ხიმღერაზ. მეხეთაზეეი ჩაეძინა ორივეეს.

მეორე დღეს, ზუხტაკდ მიხი ხამბახეარის წინ, მბოლოდ ეუნის მეორე მხარეს დაინახა მანაგო, გაზოცეულმიხაკენ რომ იხედებოდა თვალწარეტული.

— როგორ ართ?! — დაუძახა ზორიდან.

— კარგად! — მიხედა მანაგო, ეთხეე კითხულოხდა.

— არ გამომპაპარო, ეკოდეთ!

რამდენიმე დღის შემდეგ ოდენაკეიის ზენიბაში შეეფეთა და ხიმ არ მოკეკდარო, ჩკოთხა ხმაალეა.

ერთხა და ამაკეს ეკოთხეიოდა ეუნიხა თუ დაუნეხეეფლებაზი.

— არ მოკეკდარ?

— არა ეერ... — უფერხელთან ვერ ფარავდა ბოლოს მინაგო.

— გავაწყრეს მე. ახე ვატეუის, მარა, ვამაგენთენო, როცა მოკვდება...

— ეუცალეხლად, რად ეინდათ მაგაზე ლაპარაკი!..

წლეეი გავდა, ანდერძი არ დაიეფწეა. ახეკ და ახეკ ოკეთხ ეკოთხ.

— ეიცხალია, ბიეო, კოდეკ ის კაცი?

— ეიცხალია, ჭერკეთხოთ...

— გამაგენთენეი ეუცალეხლად!

და, ერთ მშვენიერ დღეს, ხამეუარაშეული უფრიხი გარდაიეკალა.

ამ ამბავს ხამეუხარო ფინალი დაეერია მაინც:

ზეიდენმა მამან ანდერძი არ ამბრულეს. კაკის შეობლის ხაკეკდილი არ შეეთვალეს.

— მოკვდა, ბიეო, ის კაცი? — ვაამერა ერთ დღეს რუხოვანეთის გამრიზე მანაგო, რომელიც კაკის დანახვაზე უკან გაბრუნებას აპირებდა.

— მოკვდა, კოო... — მოიწყინა მანაგომ. თავი დამნაშავედ იგრძნო და ხამეუარაშეულეს შეუკურთხა ვუნეზაზი.

— შეგარცხვეთ ნაბუსი! — თქვა კაკამ და მანკანაში ჩაჯდა.

რაკიმ მოკოთხეს ეირისუფლებმა კაკი, შეობლის ხაკეკდილი რატომ არ შეატყობინენეს? მაგის დანაბარები გადაავენენდათ? უცხო ადამიანის შეეუფეხა ვერ გაბედეს? ეარა გვგონია.

ხალხს ვაიკიენეს ქელეხზეეი, შეეშინდათ. ეს ეარაფელი დამპატრეხეელი და ვულხაეუვეტიც. ამ დალოცვილებს ამ ხალეკ-ტარიელიან ზეთიხოფეეზნი, რაკი ხალეკის მოერიდათ. მამა ამთა ხომ ხალეკის დიებარაა და ამხიარული ქელეეი ინატრა. ინატრა და არ აუხარეულეს, ტგერ-მოყვარე არ გაახარეს, ტრადიციას არ უალარტეს. ეხეე ხერონი და ეხეე ხახაკლია ერთგვარად.

მხატვარი ეარლო ფაჩუელია

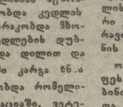

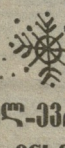

ქართულ-ევროპული ინსტიტუტი

პარიზის ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქართულ-ევროპული ინსტიტუტის მეერ დაარსებული ილია ჭავჭავაძისა და ქართული ევროპული ინსტიტუტის პრემიების კოლეგიამ 1990 წლის ჩატარებული პირველი კონკურსის შედეგად პრემიები მიანიჭა:

1. **ილია ბაგრატიონს** პრემია (10 000 ფრანგული ფრანკი)

მთარგმნელობის:

მანანა ბაბიდაძეს (გარდაცვალების შემდეგ), **სოფიკო ბენდიაშვილს, ხალიმე ბაზეფლიშვილს, ხიბილი ვეფლაეს, გურანდა დალიაშვილს, ნელი კაციტაძეს, ნანი ხმალაძეს.**

რედაქტორების: **ბაზა ალეკსიძეს** და **ეუმბერ ოდიშელს.** მიხეილ თამარაშვილის წიგნის „ქართული ეკლესია დასაბამიდან დღემდე" თარგმნისათვის. ქართულ ენაზე.

2. ქართულ-ევროპული ინსტიტუტის პრემია (3 ათასი ფრანკი თითოეულს): **სოფიო კვლაძე** — მოგონებათა წიგნისათვის „ას ზუთი წლის ბაგრატლეთის წერილი შვილს";

ეთერ თათარაშვილი — წიგნისათვის: „ქმასა ღმერთს ჩამბაყარა სიხელი" (ეუენაკ რიზეკაშვილის ნაამბობი).

ეიზუზტა კოტტაზშვილს — თარგმანთა წიგნისათვის: ჩილკე — „დუხიელნი ჩვენ ეიდეფმა ხელ. მოუზეფდად ამბა, ოკი უკარეზა ალმინნეი, ცოლეთეი არ დაუშალეგნია ხამეზიანლეთი ეკეელეკეეი, მაგრამ კითხვაზე პასუხის გაცემა არ დაუპირეთა, საერო, ხამეზიანლეთ ხაქმეზი მოხეწეელეთან მოლეიბაზე. არ ფიქეა ეარა, ვერ ეუნაკარდენენენ, რაც ზარალეთ, ვერ შეუკეალთ არაფეიეალარ აჭკარნენ, კოოპერატიეული ბანეთან ახალმოსახლეთა ცხოვრეთან პირველ-ალეულეთნენ რომ ეაალიზეეს და პირველეეე

ახალი

რომან მეზენცევი

არსებობს ქართული ანდაზა, რომელის გახმეტებე მზრალს: „დათვი ორ ბოყინოს, „ბაბალა“ უნდა ეჭამოთ“. თითქმის ორასი წელია, „ბაბალას“ ვეძებთ ჩრდილოეთიდან ნეშომდგარ ბაბოთა დათუნაან, მაგრამ ახეი გაწეწეულია, სულ ოქლოდა-ოქლოდეთ ნაკეკეს ჩვენს მინაგაზს, ძალიან დასაკვირვებელ ვეტანენა, თუ ეაბალეეწეთ ან შეეახეეთ, რომ ჩვენი „ბაბალა“ ეკ ხელ რომ ვიდაკეკალაან, შეხაკეშელეე ალარფიერი ფარიეზა...

მოელი მსოფლიო ცაბაკბედა ხორიკეეხის ამეერიან ეონაშე, ეკეალანთეს ნალეეი იეო კომუნიტეერი ეეეეთან აკრეხილეი ბაბაალი, ალბათ, არ შეეედეეი, თუ ეკიკეკეა: ლენინს ეონრომ ეარ ალმიეეინა ეკიბაკალეშინა „ხუტი ეაკოლ“ ეეეეთან, თავდაკეარი ეონრომ არ დაკეეენენა ბარკანტალეი, თავთავადაკ ცრუეეეენეერეული დეპუტატა განეეთარეეული კაბინკალეშინა „ლენინის“, და მიენაანეეეე

საქართველო, ჩვენი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი
საპასუხო წერილი მ. დ. ორახელაშვილს

ლეო რუხაძე

პატივცემული მოქალაქე, ბატონო მამია!

ეოცდა დაჯილიანები მივიღეთ „ზარია ეროვნებიდან“ ის ნომერი (599), სადაც მოთავსებულია თქვენი ფელეტონი „ბენზინების ნამდვილი ხაზი“. რომელშიც უმთავრესად ჩემს წერილს ეხებით ბალიერ ტერატოლოგიურ ხაზოთხე.

თქვენ თითქოს უკმაყოფილებას გამოხატავთ, რომ მე ჩემი წერილებთან და მოხსენებებთან თავს ბეგზეპრეთი როგორც თქვენ, ისე ზოგ სხვა მოგაჩვენეთ. ჯობოდეთ დამეკერინა, რომ თქვენი შეშფოთება არ ჩქონია გაზრახვათ და რადან, თუ-ოდ, ეგეთ ფსიქიოზებს ბეკეგენეთ, ადგილ-ადგილ, რომ ეს ბარათი იქნება ფაკანარული. ხოლო ამ ერთხელ კიდევ გავკადნერიდეთ, ეოცდა დროს ეოგარიშეთ, ჩემ პასუხსაც მოგაბეზეთ, და გარდა ამისა, ნეტას მიეცემ თავს რამდენიმე, ახე ეთქვათ, ხალოლმოკო — შეკოთხვა-რეპლიკა ეოცეთ. თოშეა, რახაკერველია, არა მაქვს ამის პრეტენზია, რომ თქვენგან პასუხი მივიღო.

ამასთანავე ენანყარ უნდა მოგახსენოთ, რომ თქვენ ტკვილი ამბოხი თქვენს ფელეტონში „ავტორიხა და ავტორების“ შესახებ. ხსენებული, ახე როგორც ენა და ეხეე მე მოგწერეთ და არა ავტორებმა. ტკვილ გგონია, რომ თითქოს ხსენებულ და ჩემი ენანყდელ წერილების (მაწეს რეფორმის შესახებ და სხვა) აზრი და ხარჩენი უბრალო „ზაზლის გრძნობეაა“, რომ თითქოს რეალური ხაქმიანობა და მიღწეკანი არ მაინტერესებდეს.

რაც შეიძლება ზაზლიხა და სიძულვილის გრძნობებს ამის შესახებ, უნდა გულაჩდილათ მოგახსენოთ შემდეგი: ამა ან თქვენ როგორ გკადრეთ ან ჩემს თავს ასეი ცხეერთხას, რომ ვითხოთ თითქოს თქვენ და თქვენი მეგობრები მიეკერეთეთ. მე ჩვენია თქვენ ახეთი ხაშინელი ბრალეი ეკადეკეთ თქვენ ვეეეზეთეთ ცდაში და დღეს ახეი გამოოეკეთ მდგომარეოობაში ჩავარდნეთ სოციალისტურათა და ეროვნულთათ, რომ მაინეკი და მაინე თავიდ ეკი ალარ გიეკვანთ. მაგრამ გარწმუნებთ, რომ მე შემიძლია ამმაოლეკეთ ამის გაგებამდეკ, რომ ფუშთა კლასიხა და ქართველი ხალხის დღეეკანელი უბედურება თითქმის ტტეკიერ ეტედ ეეეთ ჩავთვალეთ და ანა ამდენნაი ვინმეეს ეარ ამდენნაი ეინმეეს ეარ ეაკეთ ეარეთ ფანაშუალთ, და ამიტომ ეარეთარ შემოხეეეთ პირადენანთ ენანაკემდეკ ვერ ავიეეეეეთ „ზიზღითა და ბეკრითთ, ზერითა და ბალეკამთ“, როგორც ამას თქვენ მაეერთ.

და ინ, რაკ ამდენნაარ ეეთხანთ და ამ ბარათში ეკეტკეეთ, ეეეძლეთა გაკეკეეთნოთ აქეეს ნაკეკეთლთ, ერეოეეეეეთ და სოციალური მეარე დარდეთა და ნაკეკეთლთ, მაგრამ ანავეთარ შემოხეეკანა „ზეერთთა და ბალკამთ“.

ეენობეთია, რომ რიდეხაკ რომეში რეხპუბლიკეა და თავიდაეფლეკა დეეეკ და ავკაუტკეთ თეთიმპეკრიზეკეთა დამეკარდა, ცეზარეზმა ხაკერთთა დაინაეს შემოკლთ თავიდაეფლეთ კრიტკეკ ერთგკარი ხეერთოკტა მაინეკ ნარეაკტკეთ, დიდეეთი და ენინაზეკერელ ხელისუფლეკეთ თავმრდკეკეეეკ ტრიუმკარტ ავკუტკეეს ხაზეეიან ეტლეთ უკან თავს ადგა მონა, რომლის მოვალეოეთ ნარმოადგენდა დაკინეკეთ და გამეკდეეთ ემბლეკეთა ტრიუმფატორის ნაკლი და ხუტკი მხარეკეთ, უნდა გიეეფთხილეკეთ დიდეეს ნარმეეეეე

ბორის კასტერნაკი

შობის ვარსკვლავი

ზამთარი იდგა.
მინდვრებიდან ქარი უტევდა.
ავი სიცივე ახალშობილს ღამეს უთევდა
თოვლთან მთოთვან.

ჩვილს კი ათბობდა ხარის ცხელი ამონასუნთქი.
ეძინა ბაგოლს,
შეშინებულს ახორს
და ბაგათ მალლ დაცურავდა ნისლი ხათუთი.

ტაკუეს ბეწვით მოიფერთხა ნამპა ნაყარი,
მარცვალი ქრთილთა
და ბეკრედ კლდითა
ბნელ ხევრცეებს მწუემნი მოვლეპარი.

ფერო შორს ჩანდა ხახაფლეთ და თეთრი ველი.
ერმებს, ეორეებს,
ნამკრეს მორეებს
ბადმოუორებდა მოეედილი ცის ხაკანელი.

ზეცის კიდეზე დღეკანდლამდე ხულ უხილავი,
ერძალელი ნათლთა,
ეოზის ბარკლთან
ეუტარდა ბეთლეემს მიმავალი მეირე ვარსკვლავი.

ის ცომეიმებდა ვით კოკონი, მოძულებული
ცისკენ და ღუთისკენ,
ალი ხანძრისგან,
როცა შორს, ხალდეა, იწვის კალო, ანდა სოფელი.

ის იყო ცეცხლი, მოდებული დაზვინებას
თოვის და ეაერის.
ხამეარის გული
ბანაბელი გაბეურებდა მის მოვლინებას.

ვარსკვლავის ბილმ ანლებოდა შუქი ნატებად —
უცნო ნიშანი.
ხმა ხმიერ,
ნაბიეთ ჩქარით, ეხერაფვდა უცხო ნათებას.

მათ კვალზე ძალეენი მიჰკონდათ ანლეში
და ალაზმელი მოგერო ვირები
მოკლე ბიგებთი ჩარბოდნენ თაკვეე.

შორს ალრა უცნაური ხილვად ლანდები,
აწმოსახელენი ყველაფერი ხიერცეში მეკრის,
ალრი ფროთა და ხამეაროთა, ოცნება, ფიქრი,
ზვალ ახალება გალეარეა, მუზეუმები,
ფერიოს ცეცეა, გრონება ჭალეკრის,
ყველი ნაძვიხმე, ისა კი დგაშელ, ხიზარება ხიერბის.

ყველი ხიეურე. გაერეოლება შემთბარი ხანთლის
და უხახერი ბრწყინვალეეს ამოიეხის.
ბარეთ კი ქარი ფრთას ბაბაროვეს და ღრუბლებს
ანშლის...
ყველი ელვარე ოქროს ბეერთი, ლამაზი ვაშლი.

ტბის პირს, ერი მხარეს, ტანშიალალი თხმელენი იდგა,
ხოლო მეორეს აქედანაც წვდებოდა თვალი,
რადგან ბალკეკი, ტოტეეზერი და გაშეეარეული,
ნათლად ანენდი ტბის კიდეზე ალლეში, ხახედარი
და გახეკერიდენენ მწუემნი მავალი თაკის
ხახენდრით.

— ჩვენნ გაკვეეთ ითმთ, თაკეანი ვეეთ ხახწეულს
ერთიდ, —
თქვეს მწუემნებმა და ტანთ მოიჭეეს ტაკეუეი
მკვლდრად.

თოვლზე ფლატენით ხიარეულნი თითქოს ჩამოცხა.
და რიცა შუქით ხავნე ველზე, ვით გარხთ ალალი,
ანაზდად გაწეა უხახდენი ტრეფების კვალი,
უცნობ ანაბეკენ, შემოვლებულს გარშემო ხახლის,
ვარსკვლავის ხხიეზე გაკვეთით ულრენდა ძალი.

ეინანდა. ღამე დიემხკეზა თოვლთან ზალაარს.
თითქოს ვიალეცა გამეფდენთან, ნამერთან გორით
ჩამოდეიდა და დგებოდა გზადმავალთ შორის.
ხოლო მეეორენი, ეცნობ ხაფრთხით ეცხიდ
შემეცბრენი,
მორბედის ფეხთან ანუზეულნი ეიებდნენ ხაფარს.

ბრბოეეს ამ ღამით, ამ ადგილს მიდენილთ გზაზე,
ალა-ილ ენტკენ გარეოდნენ ანგელოზები
და უხილავნი, რადგან ეყენენ უხსეულნი,
ხიარულისას მხოლოდ ნაკვლეს ტოვებდნენ ქვაზე.

ხულ მალე კლდეხთან უთავლაეი ჭარი მივიდა.
დილა დგებოდა. ბინდს იცლიდა რტოდან ქედარი.
— ვინ ხარო? — მოსულებს მარიამი ეუნარად
კითხეიდა.

— ელჩები ზეცის და ცხოვართა ვართ მადეკარი,
მოვხედეართ, რათა ჩვილს და მშობელს დიდება
ვუთხრათ.

— ამდენ ხალხს ერთიდ ვერ შეგიშვებთ, დადექით
ზღურბლთან.

გათენებამდე. როცა ფერი ჩამოწეა ფერფლის,
შეეხვარეებს და ლამის მეხრეი, დილანელნ
შეურილნ,
ეურს ეკრდე ლანძღეა და ანიანი ქვეითის, მხედრის,
ჭალეთა მწუეურეალი ხაკონლის ისარნის პირთან,
ალლეში ღრიალი, ეკვანრაზნი ვირთა.

დილა დგებოდა. გათენეიან ციდან მთიეები
გახეეტა, როგორც ნაპერწკალნ ჩამქრალი ნაკლი
და ხამი მოგეი, ირეკლილ დამდგარ ზღვა ხალხის
გაკვლთი
მიმეეკა მარიამს, შეიარა ეხის ღლიმი.

მუნის ბაგაში, შუქმოხილი, ის იწეა მარტო,
როგორც ხან ღრუბი ჩამდგარ ეეკალზე ციმციმი
მთვარის,
და ნაცელად ხაეგე ცხერის ტკეკეთა, უთბობდა
ხაფეკმს

ხახედრის ბაგე და ნეხტო ბარხი.

შეჩერდნენ ჩრდილნი, თითქოს ბაკეს ეფინა ბინდი
და ყოველ ხიტკეეს, ნაბურნოლეეს, ამბობდნენ
ბორგეეი.
ეცეე ვიღაცამ ხიბნელედან დახდო მხარს მკლავი
და ბაგიანგან იქვე მდგომი გახეწი მოგეი.
მან მოიხეკა: ნაპრალდან სტეშარ დახვეთ — —
მეხსერეეთდ ალლეულს ზეცით შობის ვარსკვლავი.

თარგმნ. ირაკლი ხუროველაძე

თანამედროვეობის არქივიდან

შემუსვარილი კარების ნაჯახვრევებთან

„ხოცალეზმა? — არასდეს არსებული, ეს იყო გიგანტური ხიცრეე, ტოტალური ფალსიფიკაცია“ — ამბობს ბრაზილიური ლიტერატურის კლასიკოსი, ეოიდელი კოსტანტინი, ლენინური პრემიის ლაურეატი ეორეი ამადუ, — „ეს იყო ყველაზე ხაზინელი დეტატურა, რაც კი შეიძლება არსებობდეს“.

მაგრამ ვიდრე ამას ტყოდა 78 წლის მწერალი, ალრე, ძალიან ალრე ალი ეწერდა: „მოძღვარი, ბელადი და მამა, თანამედროვეობის უდიდესი ხეოველული, ოვალსანინო ხახელმწიფო მოღვაწე, გენიალთა მორის უბრალეული, ხიუკეთეხო ამ ქმნილებათა შორის, რაც კაცობრობას ფლიდი შეუქმნია — ეხაა ჩემი კერპი, ოსიფ სტალინი...“

ფდას მოხუცი მწერალი შემუსვრილი კერპის ნამსხვრევებთან და თავთხეთის ამეორეს მწარე სიტყვებს: „ეს იყო გიგანტური ხიცრეე...“

„მარკესმა მოკლა ბოლივარი...“

გაბრიელ გარსია მარკეხის ახალი რომანმა „გენერალი თავის ლაბირინთში“ ლათინეოამერიკელთა დიდი აღფოთოების გამოწეია. მწერალმა ისტორიის კვარცხლბეკიდან ჩამოიყვანა ლათინური ამერიკის ერთ-ერთი ყველაზე ხაყვარელი გმირი სიმონ ბოლივარი და შეეცადა კერპისგან ხორცეელი ადამიანი შექმნა, ვიკეენინა გმირის ღირსებებიც და ნაკლოვანებებიც. ჩვენ არ გვინდა ახეთი ბოლივარი, ჩვენ გვინდა მას „ეზედადგეთ ოსეთ, როგორსაც ბავშვობიდან ვიცნობთ — ზეციერივ არსებად, ხალიეცე ხატს“, — ამბობენ კოლუმბიელები.

„მარკესმა მოკლა ბოლივარი, მარკესმა ჭაბიდწა ჩვენი ხაწმინდე, მარკესი მოღალატეა!“ — ამ სიტყვებს გიგანტური ლათინური ამერიკის ყველა ქვეყანაში.

თვითონ მარკესი რას ამბობს? — „დადგა დრო, როცა ხაბოლოდ უნდა გავიაზეთ ეფლდეთ ჭარსულის იდეალიზაციისა და ბაკალბანგან. ხიდლოსდამოლის, ჩვენს თავს როგორც შევიცნობთ, თუ ისტორიას ობიექტურად არ შეეხედეთ“ — განეცხადა მან არგენტინელი ეურნალის კორესპონდენტმ.

რუფინო ჯალა ემეკრესიან

ახლახან ირანელმა კლერიკალებმა განაცხადეს, რომ გამბიუტუნელი „სატანური ხურეის“ ავტორის სალმან რუშდის მიმართ გამოტანილი სასეკედლო განაჩენი ძალაში რჩება. მათი აზრით, განსეენებული მომეენის ბრძანება „უზენაესი კანონია“ და გადასინჯვას არ ექვემდებარება.

თუმცა ხაკმეში ჩერია ეგვიპტის პრეზიდენტი ხოსნი მუბარაკი და ამბობენ, რომ მისმა შუამდგომლობამ ოდნავ შეარბილა ირანელი ფუნდამენტალისტების პოზიცია.

სხვათა შორის, ორი წლის ბაგანეეზო კონსპირაციის შემდეგ რუშდი ამ სამი კვირის წინათ გამოჩნდა ხაზოგადოებაში.

ფერდინანდის თვითმკვლელობა

ნიუ-იორკში თავი მოიკლა 47 წლის კუბელმა მწერალმა ფერნანდო არენასმა. იგი თავის ბინაზე ბაზრად წერდა ამ ხელოვნია ბედის შესახებ, რომელშიც თვითმკვლელობით დაამთავრებს ცხოვრებს.

„კუბის ოფიციალურის მიერ რანდელი არენასი მიჩნეული იყო „ანტახიციალურ ელემენტად“.

ბრაზილიელი პარტიზანების ხოლქენიერსა

ლონდონის ეურნალ „ეკონომისტის“ კორესპონდენტთან საუბარში ნობელის პრემიის ლაურეატმა, პოეტმა ოსიფ ბროდსკიმ თქვა, რომ ხალქენიერის მანიფესტი „როგორ მოვაწყოთ რუხეთი“ ხუტტი და ანსოლუტურად გამოუსადეგარი.

„— დღეს ყველა ამაზე ფიქრობს, ახალ-ახალი რა შესთავაზოს ხაზოგადოებას, მაგრამ მწერალი არ უნდა აკეეს ცდუნებას, არ უნდა ჩაერთოს ამ კამპანიაში, არ უნდა დაიწეოს რადაც ახალი გეგმების აგება. დღეს ეკ უბრალოდ ალეარის, რომ ჩვენს წინაშე კოთხეა. რანი გაკეთებაც მან მოეთხოვება, ეს არის თავშეკავებისა და ცოტა გონიერების ჭალეაგება“ — დასძენს ოსიფ ბროდსკი.

ყველაზე დიდი მარცხი

ეურტ ვონეგუტი თავის ახალ რომანში „ფოკუს-პოკუს“ ამტკიცებს, რომ დიდი ხანია დაიდგა ეული ცივილიზაციის გიგანტური მაჩანა.

რომანი ავტორისათვის დამახასიათებელი მანერითაა დაწერილი, — ეს არის ვიეტნამის ომის მონაწილის ოუკინ დენნი მარტკეს დღიურები.

ხერხოდ, ვონეგუტის ნაწარმოებები გამოირჩევა მეტად ხასეელი, დაუნდობელი სოციალური სატირით, მაგრამ ხარულად სხვაა ის, რასაც ამჯერად გვთავაზობს: იგი წინასწარმეტყველებს.

„როგორც წინასწარმეტყველება, რომანში შეიძლება იყოს მნიშვნელოვანი ან უმნიშვნელო, მართალი ან მცდარი. დიე, ეს მეთხეველმა განსაკრძს. მაგრამ როგორც ლიტერატურული ნაწარმოები, „ფოკუს-პოკუს“ ვონეგუტის ყველაზე დიდი მარცხია“, — წერს ეურნალ „ტაიმის“ მიმოხმხილველი ჯონ ხკოუ.

ფრანც კაფკას უცნობი წერილები

მსოფლიო ლიტერატურის ხაკუარაში ხენსაციაა — პრაგის გამოცემლობა „ოდეონმა“ გამოაქვეყნა ფრანც კაფკას 36 უცნობი წერილი, რომლებიც დაწერილია 1922-24 წლებში, დიდი მწერლის ცხოვრების უკანასკნელ ხანებში.

უკანასკნელი წერილი ვენის ხანატორიუმში დაეწერა. ხაკვდილამდე რამდენიმე საათი რჩება. კაფკა პრაგაში მშობლებს წერს, დამშვიდდით, ნუ შეეშფოთდით, ნუ ჩამობეალთ. დაუფლრებულს წერის უნარი ერთმეეია და ეგზიბარის და ეიმეელეს ფირილ დიდ ამანატს კარნახობს. სიტყვას ეიებს, საეარი სიტყვას...

„ბოლოს კარნახიე ვეღარ შეძლი, სიტყვა ეშაზე გაეწყვა“-ო, წერს ფრაგ.

ულმობელი: შემოკმედის ბედისწერა: ხაოკმეელს ვერ ამთავრებს ბინი პერსონალი ოიზეფ კ. „პროცესში“, სიტყვა ეწყდება ბეწინაშოიელ კ.-ს „ციხე-სიმაგრეში“. უკანასკნელი წერილიც დაეშთავრებელი დარჩა მწერალს.

სანდრო მუშლაძე

მივესალმებით თქვენი სიყვარულს

1976 წლის გაზაფხულზე, თბილისის სათეატრო თეატრი, რომელიც იმ ხანად, პროფესიონალურ კულტურის სახლში იყო თავშეფარებული, ინტენსიურად შეზობდა ვაგზლის ოპერაზე — „ფრანგავა მოლაშდიელი", რომელსაც დგამდა დახალული გერმანიიდან ჩამოსული — დაბადებული ებრაელი რეჟისორი ბერნან ვედელინდის შეთაურობით. ბატონ ბერნას ჩვენი მამაკაცები და ქალები, ბიჭ ხალხის და ეუფლიდნენ, ქალები ბანდაჟან მიხი ზეულის თანდასწრებით უსსნიდნენ ხიყვარულს, ამაზე ბატონი ბერნანი ეულთანად იცინოდა, თავუსი ბრრიდანაც ვალნი არ რნეზოდ და თავდაც ხიყვარულს ეფიცებოდა ჩვენს ქალებსაც. ჩვენს თეატრსაც და საერთოდ ბიჭ ქართველ ხალხს, რომელს ეულერრეულად შეუპარება უკვე მიეხერო, მაგრამ ამ ხიყვარულს ბატონი ბერნანი მარტო ფიცით კი არა, ხაჭმი ამტკიცებდა, ხაჭმი, რიდან, ხაკართველოს პირველად 1972 წელს ეხტუმრა და 1976 წლამდე უკვე მიეხერო ვაგზლის „ლეონარნანს" დადგმა თბილისის სათეატრო ხცენაზე, ზაკარია ფალიაშვილის „ახალთან და ეთერის", „დაბინა" და ოთარ თაქაიშვილის „ზღნდას" განხორციელება ზაარბრიუკენის სათეატრო თეატრში (დაფდგენენიც და შემსრულებლებიც ქართველები იყვნენ) და აღიარებდა, რომ ქართველებთან ურთიერთობის გარეშე ხიცოცხლეც კი აღარ შეეძლო. ბერნან ვედელინდს ეს ნათქვამი მაშინ შეიძლება ბევრმა ლიტონ ხიტყვად მიიჩნია, მაგრამ გავდა თოთქმის, 20 წელიწადი და აღმოჩნდა, რომ ბატონი ბერნანი მართალი ყოფილა. მისი ურთიერთობა ხაკართველოსთან, ქართულ ხელოვნებასთან, დღითიდღე ინტენსიური ხდებოდა — ბერნან ვედელინდს შემდეგში კიდევ ორი ოპერა დადგა თბილისში, მოეკრატ „ჯადინური ფლეტა" და გუნოს „ფაუსტი", ამასთან, ეს ურთიერთობა მარტო სათეატრო ხელოვნებით არ შემოიფარგლულა. „ხელოვნებამ არ იცის ხაზღვრები" — ეს ხიტყვები გაიხადა თავის ცხოვრების ამოსავალ წერტილად ბატონმა ბერნანმა. უფრო მოკვლიანებით, იგი ამბობდ იტყვის, რომ მოელი თავისი ცხოვრების მანძილზე მიეღებოდა ერთადერთი კაბინეტის დაკრაფეს, კაბალეტა, რომელიც მოიცავს ადამიანების ურთიერთობას, სხვადასხვა კულტურის ჩ�ხალხების დაახლოებას და ერთმანეთის უკეთ გაცნობას. „ადამიანები ერთმანეთთან ნაერთი ეხის თუ ვერ ეპოვნანხავთ, ჩვენს არსებობას ამე რა აზრი აქვს"... ბერნან ვედელინდი დაინტერესდა ქართული დრამატურგიითა და... ეერმანელმა მაურიტელმა ნახა ჯერ რუხთაველის თეატრის „ხამანიშვილის დედინაცვალი", მერე თვითონ ეერმანელებმა, ეერმანელადაც განახორციელეს. ზაარბრიუკენი, ეერმანელი ეხსუეე ადიდა „ოვა ზ ეზარალიანს". ეს ნაწილი ადიდა „ოვა ზ ეზარალიან" ოთარ ეერეულ ეზარალიან.

ბერნან ვედელინდი დაინტერესდა ქართული მხატვრობით და... ზაარბრიუკენი მოეწყო ქართველ ფერწერთა და თეატრალურ მხატვართა ნაშუშარების გამოფენები; ბერნან ვედელინდი დაინტერესდა ქართული ხალხური სიმღერითა და... „ოროთაფის" საზოლენი ეზა გაუხსნა ქართულ ხალხურ სიმღერას ეერმანელი ხალხის ეულეხისკენ; ბერნან ვედელინდი დაინტერესდა ქართული სიმღერიერი მუსიკითა და... ზაარბრიუკენის თეატრის სიმღერიერმა ოჩეტანმა ბაღალ პროფესიონალ ფინეზე შეაბარეთ და ეერმანელ მსმენელს წარედგინა ზალვა ბერეულის „ეროფეი ეროფეიჩის" ეერმანული ხალხის ეულეხისკენ; ბერნან ვედელინდი დაინტერესდა ქართული სიმღერიერი ეერმანული ხალხის ეულეხისკენ; ბერნან ვედელინდი ეერმანელ ხალხს

ელენე ალავერდიანი. ხიღანელი.

სამძიმარი

ეს სამძიმარი ... ბელის — ახალგაზრდა ... ეროვნული ... ცხოვრების ... ...